

22 İYUL MILLİ MƏTBUAT GÜNÜDÜR

RƏSMİ DÖVLƏT QƏZETİ

AZƏRBAYCAN

№ 149 (9894) 22 iyul 2025-ci il

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

QƏZETİN ƏSASI 1918-Cİ İLDƏ QOYULMUŞDUR

İlham Əliyev siyasatının taməl prinsipləri dayışmazdır

Xalqına həmisişə həqiqəti söyləmək,
obyektiv və dürüst olmaq,
istənilən səraitdə beynəlxalq hüquqa əməl etmək

Azərbaycan Prezidenti III Şuşa Qlobal Media Forumunun istirakçıları ilə görüşüb

Belçikalıların Kralı Əlahəzrət Filipə

Əlahəzrət!
Belçika Krallığının milli bayramı münasibətilə Sizə və
Sizin simanızda bütün xalqınıza öz adımdan və Azərbay-
can xalqı adından ən səmimi təbriklərimi və xoş arzularımı
vətənim.

yeterirəm.
Hörmətlə,
İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 iyul 2025-ci il

Dövrünün tarixi salnaməsini yaranan "Azərbaycan" azərbaycançılıq ideyaları ilə dövlətcilikimizə xidmət edir

Oxulara yaxşı məlumdur ki, sələfinin şərəfli yaradıcılıq yolunu layiqincə davam etdirən "Azərbaycan" rəsmi dövlət qəzeti idir. Ona görə də dövlət başçısının imzaladığı sərəncam, fərman və qanunlar, bütün fəaliyyəti, gördüyü işlər, xarici ölkələrə etdiyi səfərlər, keçirdiyi yüksəksəviyyəli görüşlər, həm işğaldan azad olunmuş ərazilərdə, həm də ölkəmizin başqa bölgələrində yeni obyektlərin təməl-qoyma və açılış mərasimləri, etdiyi tarixi çıxışlar qəzetdə geniş və operativ şəkildə işıqlandırılır. Bununla da, sözün həqiqi mənasında, "Azərbaycan" qəzeti bu gün sabahlar

Həm gündən-günə dövlətin diqqət və qayğısını yaxın-
dan hiss edən, həm də rəsmi dövlət qəzeti kimi üzərinə
düşən vəzifələri böyük məsuliyyətlə yerinə yetirən "Azər-
baycan" qəzetiinin yaradıcı kollektivi bu gün möhtərem
Prezidentimiz İlham Əliyevin rəhbərliyi altında işğaldan
azad olunmuş doğmadan doğma olan Qarabağımızda, həm-
çinin başqa bölgələrimizdə aparılan quruculuq işlərini,
əhalinin sosial müdafiəsinin möhkəmləndirilməsi istiqā-
mətində həyata keçirilən islahatları, "Konstitusiya və Su-
verenlik İlli" ilə bağlı tədbirləri və dövrlə, zamanla ayaqla-
şan başqa zəruri mövzuları operativ şəkildə işiqlandırır.
Qəzeti daha da oxunaqlı olması, oxucu sevgisi qazanması
fürsətini təmin etməsi üçün bir-birindən maraqlı olan rəngarəng mövzulara geniş
ver avşarlıq.

İyulun 19-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Xankəndidə "Rəqəmsal keçidlər: Süni intellekt dövründə informasiya və media dayanıqlığının gücləndirilməsi" mövzusunda III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşü kecirilib.

da hörmətli media peşəkarlarını, fikri formalasdırıran rəhbərləri və dünyanın müxtəlif yerlərindən gəlmış insanları görmək şərəfdir. Bu forum, əslində, dialoq, şəffaflıq və daimi inkişaf edən media mühitində əməkdaşlığı yönəlib.

Bu il keçirilən forum 52 ölkədən 140 qonağı, 30-a yaxın informasiya agentliyinin və 80 media qurumunun nümayəndələrini bir araya getirib. Bu ilki forum rəqəmsal keçidlər, süni intellekt dövründə informasiya və media dayanıqlılığının gücləndirilməsi mövzusuna həsr olunub. Aparılacaq müzakirələr məhz medianın çağırışlar və imkanlar qarşısında müqavimətinin gücləndirilməsinə, o cümlədən rəqəmsal transformasiyanın təsirinə və müstəqil jurnalistikyanın, sülhün, inkişafin,

Əlbəttə ki, ilk növbədə, mətbuat belə tədbirlərə qatılır, bütün hekayələri söyləyir, bu dəyişiklikləri, hadisələri təsvir edir və öz cavabını, rəyini bildirir. Bir sözlə, çox məmənunam ki, biz burada - Xankəndidə bu cür böyük tədbirə toplaşmışıq. Bugünkü görüşü bura-da, yeni tikilmiş Konqres Mərkəzində, Xankəndinin Zəfər meydanında keçirmək qərarına gəldik. Beləliklə, əminəm ki, bura qonaqlar üçün maraqlı olacaq, yenidənqurma, eləcə də 30 il-dən artıq bu yerlərdən didərgin düşmüş insanların qayıması baxımından ərazilər azad olunandan sonra görülmüş işlərə baxmaq cəlbedici olacaq. Bununla şərhimi yekunlaşdırıram ki, müzakirə üçün daha çox vaxt qalsın. Bir daha biziimlə olduğunuz üçün təşəkkür edirəm.

Moderator Ceyn Vinterspun: Cənab Prezident, Sizə suallarımızın sayı xeyli çöxdür. Hamı hazırlaşış gəlib. Gəlin, indi elə birbaşa başlayaqq. Birinci sual verən cənab Klaus Piter Ralf Yurgensdir. Londonda verləşən "Economy

nə vermək istəyirəm.

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ olun, Ceyn. Sağ olun.

Mən bütün qonaqlarımızı Qarabağda salamlamaq istəyirəm. Çox sağ olun ki, bizimləsiniz. Üçüncü dəfədir ki, bəlkim "Ümət" adlı Cənab Prezidentdir.

Klaus Piter Ralf Yurgens: Çox sağ olun zati-aliləri, cənab Prezident.

Yenidən burada olmağıma çox şadam. Dəvətə görə minnətdaram. Ümət

miyyətlə, növbədə birinci suali vermək hər zaman çətindir və ötənlilik mövzuya qisaca qayitmaq istəyirəm. Biz COP29 haqqında çox danişdiq. İndi, düşünürəm, o, böyük uğura çevrildi. Həmin konfrans ilə növbəti konfrans arasında yarı yoldayıq. Siz COP29 tədbirinin ırsını necə təsvir edərdiniz? Azərbaycanın bu sahədə formalasdırduğu siyasetin davamı digər ölkələrdə olacaqmı? Söylədiyiniz kimi, COP29 xüsusü tədbir oldu. Onun ırsını necə görürsünüz? Yəni, COP30, 31 və ya 32 də olacaq. Şəxsi təəssüratınızı bölüşsəniz, yüksək dəyərləndirərik. Cox sağ olun.

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ olun. Həqiqətən bu, ölkədə ilin tədbiri oldu. Ötən il 197 ölkənin iştirakı ilə keçirilmiş belə bir mühüm iqlim dəyişmələri konfransında bütün dünyada çox böyük auditoriya var idi. Qeydiyyatdan keçmiş 77 min iştirakçı oldu. Qeyd etdiyim kimi, təxminən 200 ölkədən nümayəndə gəlmışdı. Onların sırasında 70 dövlət və hökumət başçısı var idi. Bu həmin mövzunun əhəmiyyətini aydın şəkildə göstərdi. Həmçinin bir çox insan Bakıya, Azərbaycana ilk dəfə idi ki, səfərə gəlmışdı. Düşünürəm ki, onlar üçün maraqlı tanışlıq idi. Qlobal iqlim gündəliyinə töhfəmizə gəldikdə de yordim ki, Azərbaycan ekologiyaya hörmətlə yanaşan ölkədir. Biz elektrik enerjisinin istehsalında nə kömürdən, nə də ki, yanacaqdən istifadə edirik. Biz yalnız su və təbii qaz ehtiyatlarından istifadə edirik və bu yaxınlarda Güney enerjisindən istifadəyə başlamışıq.

Yeri gəlmişkən, "yaşıl gündəliy"imiz çox genişdir. 2030-cu ilə qədər artıq imzalanmış investisiya müqavilələri əsasında biz ən azı 6 qıraqvatlıq "yaşıl enerji"ni, o cümlədən Günəş, külək və su-elektrik enerjisini istehsal edəcəyik. Su-elektrik enerjisi Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda əsas yer tutur. Biz ümumi 280 meqavat gücündə 30 kiçik su-elektrik stansiyasını artıq istismara vermişik.

Azərbaycan mediası peşəkarlıq, milli maraqlar və qlobal çağrıqlar fonunda

Azərbaycan milli mətbuatının tarixi 1875-ci il iyulun 22-də görkəmli maarifçi, təbiətşünas alim, publisist və mütəfəkkir Həsən bəy Zərdabinin təşəbbüsü ilə ilk dəfə olaraq "Əkinçi" qəzetinin nəşrə başlaması ilə qoyulmuşdur. "Əkinçi" qəzeti təhsil, mədəniyyət və kend təsərrüfatı mövzularına geniş yer ayırmalı yanaşı, Azərbaycan dili və milli mədəniyyətin təbliğində mühüm rol oynamışdır. Bu nəşr Azərbaycanda müasir milli mətbuatın əsasını qoymalı yanaşı, ölkəmizdə medianın inkişafına da təşəkkür vermişdir.

Büyük ziyali Həsən bəy Zərdabinin təşəbbüsü ilə ana dilimizdə təsis edilən "Əkinçi" qəzeti xalqın milli oyanışında yeni bir mərhələnin başlanğıcına çevrilmişdir. Qəzet "Daxili xəbərlər", "Əkin və zirayət xəbərləri", "Elm xəbərləri", "Tazə xəbərlər" kimi bölmələri ilə geniş oxucu auditoriyasına xitab edirdi. Cəmi 56 sayı işıq üzü görən "Əkinçi"nin fəaliyyəti maarifləndirmə işindən narahat olan çar Rusiyası tərəfindən 1877-ci ilin sentyabrında dayandırılmışdır. Qısa ömrünə baxmayaraq, "Əkinçi" Azərbaycanın mətbuat tarixində qızıl hərflərlə yazılmış, anadilli milli mətbuat ənənəsinin bünövrəsini qoymuş və sonrakı dövrlərdə yeni

qəzet və jurnalların yaranmasına ilham vermişdir.

XIX əsrin sonları və XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan mətbuatı sürətli inkişaf yolu keçmişdir. "Kəşkül", "Füyuzat", "Ziya", "Ziyayı-Qafqaziyyə", "Şərqi-Rus", "Həyat", "Dəbistan", "Tazə Həyat", "Tərəqqi", "Həqiqət", "Məktəb", "Açıq Söz", "Irşad" və "Molla Nəsrəddin" kimi qəzet və jurnallar dövrün aktual siyasi, sosial və mədəni məsələlərini işıqlandıran yazıları ilə cəmiyyətin diqqətini cəlb etmişdir. Bununla yanaşı, Əlimərdan bəy Topçubaşovun redaktorluğu ilə nəşr olunan "Kaspi" qəzeti də Həsən bəy Zərdabinin ideyalarının davamçısı olmuşdur. Bu media orqanları milli ideyaların yayılmasında, maarifçilik ideyalarının təşviqində və Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda mübarizədə mühüm rol oynamışlar.

İlham Əliyev siyasetinin təməl prinsipləri dəyişməzdır

Azərbaycan Prezidenti III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşüb

Əvvəli 1-ci səh.

Bələdliklə, "yaşıl gündəliy"imiz həqiqətən çox genişdir. Eyni zamanda mənim mesajım, ev sahibi olan Azərbaycanın mesajı ondan ibarət idi ki, biz həmin məsələyə realist və pragmatik yanaşmalyıq. Hamımız anlayıraq ki, bizi planəti qorunmağa. Lakin ətraf mühit böhranına on çox rəvəc verənlər, yəqin ki, bizi yüksü özürənən götürməlidirlər.

İqlimi deyismələri ekzistensional əhəmiyyət daşıyan, inkişaf edən kiçik dövlətlərə göldikdə, onlara güclü dəstək lazımdır. Biz bunu planlaşdırırıq və etməyə çalışırıq. İnkışaf etməkdə olan kiçik ada dövlətləri ilə bağlı xüsusi sessiyamız oldu. Azərbaycan on az inkişaf etmiş ölkələrdə iqlimi deyismələri məsələlərinin həlli üçün xüsusi fonda 10 milyon ABŞ dolları ayrırdı. Lakin düşünürük ki, siz faydalı qazıntıları diqqətdən konarda qoya bilməzsiniz. Çünkü yaxın gələcəkdə onlarsız dünya yaşaya bilməz, iqtisadiyyat işleyə bilməz, təyyarələr uşa bilməz və hər bir şey danar. Bələdliklə, biz reallığın bu tərəfini de görməliyik.

Biz "Yaşıl Keçid Programı"nı həyata keçiririk. Lakin eyni zamanda anlayıraq ki, neft və qaz olmadan inkişafi, gələcəyimizi planlaşdırmaq, vətəndaşlarımız üçün lazımi şəraitləri təmin etmək mümkün olmayıcaq. Bizim üçün çətin an və müraciət mütəxəssislər oldu. Lakin düşünürük ki, sədrliyim yaxşı anlaşmamı təmin etdi. Bir sözü, öz rəlhumuzu Qlobal Conub və Qlobal Şimal arasında körpü kimi gördük. Düşünürüm ki, bunun öhdəsindən gələcək.

Sərzədon Kudratxuca: Salam, hərəmkilən cənab Prezident. İcəza verin, əvvələ Sizi iyulun 4-də Xankandıñın ilk dəfə çox yüksək siyasi evsahiblə etdiyi İqtisadi Əməkdaşlığı Təşkilatının 17-ci Zirvə görüşüün uğurla keçirilməsi münasibətilə təbrik edim. Biz bunun sahibi oldum. Həmçinin burada Özbəkistan Prezidentini yox, təkrar edirəm. Prezidentə yox, Azərbaycan xalqının böyük əylənənə na deyərdi? Onun baxışı, bugünkü əhali-ruhiyyəsi necə olardı? Sağ olun.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun. İlk növbədə, ölkəmiz haqqında, Qarağab haqqında və burada gördüyüümüz işlərlə bağlı xəsər sözlərinə görə sənəd çox təşəkkür etmək istərdim. Özbəkstanın qardaşlarının dəstəyi bizim üçün həmişə çox dəyərli olub. Bildiyiniz kimi, Qarağabın bərpaşı üçün illər hədiyyəni Özbəkistan verib. Hərəkəti Prezident Səvvəkat Miromonoviç Mıriyevin dövlət səfəri uğurla keçdi. Bütün jurnalıstanın çoxlu təsəssüratı var. Bütün üçüncü ildən ki, gələcik, ancaq Xankandıñın ilk dəfə olduğunu.

Monim bir neçə səualım var. İcəzziniz, Siza birincisi suali verim: Keçən həftə Dəbəbəd - Ermenistanın Baş naziri Nikol Paşinyanla Sizin aranızda tarixi görüşü oldu. Bu, niyə vacibdir? Niyə bu, son dərəcə müümündür? Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük Xəzər regionumuz üçün çox vacibdir. Amma istərdim ki, bunun böyük türk dili dərəcədən hər halda daha yaxşı olduğunu düşünenə nümayis etirdi. Bu, günümüz üçün çox gözəl bir nümunədir. Sizdən soruşmaq istərdim: bir çox suallar arasında Zəngəzur dəhlizli məsələsi qaldırıldı. Mən biliyim ki, bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan və Ermenistan üçün, həmçinin bizim bütün böyük X

İlham Əliyev siyasatının təməl prinsipləri dayışmazdır

Azərbaycan Prezidenti III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşüb

Əvvəli 3-cü səh.

Əlbəttə, Prezident Bayden hər il etdiyi kimi, Azadlığa Dəstək Aktının 907-ci düzəlişinin dayandırılmasından uzaqlaşaraq, bu cür qərarı yemək istəyir. Buna görə də, əgər ABD-nin əməkdaşlığından istifadə etməyi istəyir, onda hər kimi məyərlər dayanacaqdır.

Prezident İlham Əliyev: Cox sağ olun. Biz yalnız dəvət olunan zaman məsələyə qoşuluruq. Əgər dəvət olunmuruqsa, biz öz yerimizdə qalırıq. Kiminsə dəvətsiz getdiyi kimi biz getmirik. Əgər dəvət olarsa, düşünürəm ki, biz lazımı vasitəçilik edə bilərik. Amma gərək xahiş etdiyin

ECO-ya gəldikdə, razıyam ki, bu təşkilatın çox böyük potensialı var və Xankəndidə Zirvə görüşündə biz bu təsisata yeni bir ölçü gətirmək istədik. Zirvə görüşündən əvvəl mən Baş katib cənab Xan ilə görüşdüm, - bildiyiniz kimi, o, pakistanlıdır, - raziлиga gəldik ki, bu dəfə müxtəlif forumlar keçiriləcək. Onların hamısı burada, azad edilmiş erazilərdə, biri Şuşada, digəri Ağdamda və üçüncüüsü isə Laçında təşkil olundu. Biznes, Qadınlar və Gənclər forumları baş tutdu. Sonra isə həmin forumların təmsilçiləri Zirvə görüşündə dövlət başçıları qarşısında müzakirə etdikləri və razılışdırıldıqları məsələlər barədə hesabat verdilər.

Beləliklə, bizə lazımdır ki, ECO daha güclü və səmərəli olsun, çünki ölkələrin potensialını real qaydada bilirik. Üzv dövlətlər arasında daha fəal və o qədər fəal olmayan ikitirəfli münasibətlər var, lakin bizə çoxtərəfli yanaşma lazımdır. Bu baxımdan, düşünürəm ki, Azərbaycanın söyleri qiymətləndirildi. Həmin öhdəliyi biz sədr kimi üzərimizə götürdüük və əminəm ki, işlər uğurlu olacaq. Bizim ECO-dan xeyli böyük olan təsisatlarda, o cümlədən Qoşulmama Hərəkatında zəngin sədrlik təcrübəmiz var. Üç il ərzində fəaliyyətimiz o qədər yaxşı oldu ki, üzv dövlətlər yekdil olaraq sədrliyimizi bir il də artırmaq qərarına gəldilər. Beləliklə, dörd il ərzində sədr olduq və Qoşulmama Hərəkatına çox dinamika gətirdik. Biz hazırda işləyən Parlament Şəbəkəsini yaratdıq, Qadınlar və Gənclər platformalarını təsis etdik. Bir sözlə, beynəlxalq təşkilatı daha güclü və hərtərəfli edən işlərin hamısını gördük. Bизdə həmin mexanizmlər var. Biz və bir çox digər ölkələr müxtəlif beynəlxalq təsisatlarda iştirak edirik, lakin bəzən həmin beynəlxalq təsisatlarda həmrəylik çatışdır. Bir sözlə, əlimizdən gələni edəcəyik.

Xarici siyasətimizə gəldikdə deyərdim ki, onun istiqaməti dəyişməyib, lakin forması dəyişib. Səbəb ondadır ki, Qarabağ münaqışosu tərziində gəldikdən sonra hər kim işəl

Moderator Ceyn Viterspun:
Sağ olun. Cənab Agha Iqrar Haroon,
DND Xəbərlər Agentliyinin rəhbə-

Agha Iqrar Haroon: Çox sağ olun. Cənab Prezident, əvvəlcə Pakistanın üzləşdiyi çatın anlıarda gör-düyüünüz işlərə görə Sizə təşəkkürü-mü bildirmək istəyirəm. Siz, bütün ölkəniz və xalqınız təcavüz zamanı Pakistanın yanında oldunuz. Bunu heç zaman yaddan çıxarmayacağımız.

Buna görə çox sağ olun.

Sualım, əsasən, bizim rusiyalı və ukraynalı dostlarımız arasında olan məsələyə aiddir. Cavabınızı bilmək istərdim. Siyasi fəlsəfənin tədqiqatçısı kimi görürəm ki, Azərbaycan çox rəvan, lakin qəti şəkildə beynəlxalq danışıqların və vasitəciliyin qovşağına çevirilir. Siz bu yaxınlar da İsrail və Türkiyə arasında vasitaçı oldunuz. Ondan əvvəl isə Rusiya ilə NATO arasında görüşə evsahibliyi etdiniz. Düşünürəm ki, bu məsələlər çox əhəmiyyətlidir. Lakin Sizdən həmin uğur hekayəsinin arxasında dayanan meyarların düsturuunu soruştazdan əvvəl bir məsələni qeyd etmək istərdim. Siz ECO-nu qeyd etdiniz. ECO o qədər də operativ və ya qeyd etdiyiniz kimi, o qədər də uğurla çalışmadı. Belə mühüm

Moderator Ceyn Vitterspun:
Sağ olun. "Berliner Verlag" qəzeti-
nin redaktoru Holger Fridrix buyu-
run, sualınızı verin.

Holger Fridrix: Təşəkkür edirəm, cənab Prezident və hörmətli həmkarlar. Dəvət üçün minnətdəram. Mən Almaniyadan, Berlindən gəlmisəm və görünür ki, Avropanın Qərb ölkələrində Azərbaycanla bağlı bir az ziddiyyətli rəy var. Şəxsi müşahidəm göstərir ki, son bir neçə il ərzində bu regionda, Özbəkistanda, Qazaxistanda və hətta Azərbaycanda tam başqa hadisələr gedir. Əksinə, region çox inkişaf edir, dinamikdir, yüksək mədəniyyətə və böyük planlara malikdir. Hətta Ermənistanla münaqışaya gəldikdə məsələ çözülür. Avropaya baxsaq isə hələ əfsuslar ki, həll variantı yoxdur. Sualım belədir, Siz siyasi lidersiniz, Azərbaycana görə məsuliyyət daşıyırsınız. Əgər Siz Qərbi Avropada ictimai rəyə təsir etmək arzusunda olsaydınız, Azərbaycan haqqında hansı təəssüratın olmasını istəyərdiniz? Mən medianı yox, ictimai rəyi nəzərdə tuturam. Bu haqda nə düşüñürsünüz?

Prezident İlham Əliyev: Bəli, siz bunu məndən yaxşı bilirsiniz ki, ictimai rəyə əsasən media təsir edir, xüsusən də tanımıdadığınız ölkə haqqında təhlilə göldikdə. Sizin rəyiniz media əsasında formallaşır və siz çox diplomatik söz işlətdiniz: "ziddiyətli". Buna görə minnətdaram. Lakin tam açıq danışsaq, Qərbin ictimai rəyi və Qərb mediasının təsiri Azərbaycana göldikdə çox mənfi və ədalətsizdir. Biz çalışdıq bunu dəyişək, amma alınmadı. Ona görə yox ki, biz fəal deyilik, biz çox fəalıq. Səbəb ölkəmiz haqqında müxtəlif saxta hekayətlərin söylənilməsi və şayiələrin yayılmasında, Azərbaycanı qara rəngdə təsvir etməsi üçün dikte edən Avropanın siyasi spektrində olan bəzi qaydalarda və prosedurlardadır. Bunun bir neçə səbəbi mövcuddur. Onlardan birini yaddan çıxarmalı deyilik. O, ABŞ-də çox fəal olan birləşmiş erməni lobbi qruplarıdır. Siz və biz bilirik ki, Qərbdə, o cümlədən Almaniyada bəzi media ABŞ-nin təsiri altındadır. Yəni erməni mediasının təsiri ilə anti-Azərbaycan dairələrindən reportajlar daxil olanda, birmənəli

reportajları daxil olanda, birləşmənin olaraq, biz Azərbaycana qarşı ümumi media hücumunu görürük. Biz bununla artıq bir neçə dəfə rastlaşmışıq. Mən bunu böyük beynəlxalq tədbirlər ərəfəsində dəfələrlə görmüşəm. Birincisi, 2015-ci ildə Azərbaycanda ilk Avropa Oyunları keçiriləndə oldu. O vaxt biz saxta hekayətlər, hücumlar və Qerb mediasının müxtəlif qarayaxma cəhdlərinin hədəfinə çevrildik. Sonuncu misal COP29 idi. Həmin vaxt Qərbin aparıcı mediasında gündə on azı, ola bilsin 7 və ya 10 məqalə çıxırdı. Prezident Tramp onları saxta xəbər adlandırır. Məsələn, "Washington Post", "New York Times", "Newsweek", yaxud Fransanın "Le Monde" və "Figaro" kimi mətbuat orqanları. Bunlar Azərbaycanı göz-

dən salmaq üçün əlaqələndirilmiş, təşkil olunmuş hücumlar idi. Birinci səbəb isə erməni lobbisinin ayaq alması oldu. İkincisi, bilirsınız, biz ölkəmizin potensialını bilirik. Azərbaycanın müxtəlif sahələrdə əhəmiyyətini bilirik və vaxt keçdikcə gücümüz də artır. Əlbəttə, Qərbdə bəzi dairələrdə böyük məyusluq var idi ki, Azərbaycan həddindən artıq müstəqil siyaset aparır, təlimatlarımıza qulaq asmir, məsləhətlərimizə məhəl qoymur və istədiyini edir. Əgər biz həmin məsləhətləri dinləsəydi, ola bilsin, bu gün ölkəmiz ən azı iki qonşusu ilə müharibədə idi. Əgər məsləhətləri dinləsəydi, biz Qarabağı heç zaman qaytara bilməzdik. Əgər məsləhətləri dinləsəydi, bu gün ola bilsin BVF-dən və onun "parçala və hökm sür" strateyiyasından asılı olardıq. Bir sözlə, razılaşaq: *Azərbaycanla Gürcüstanın milli maraqları, strateji maraqları tamamilə üst-üstə düşür. Əbu Dabidəki görüşdən sonra düşünüldüm: necə olur ki, Ermənistən və Azərbaycanın milli maraqları bir-birinə bu qədər ziddiyət təşkil edir. Strateji cəhətdən ziddiyət nədədir? Düzünü desəm, mən bu ziddiyətlər görmədim. Çünkü Ermənistənin maraqları Azərbaycanın maraqları ilə eynidir - normal qonşusu, tərəfdası olsun və bunu inkişaf etdirsin. Bütün artıq o yerdə gəlib çatmışım ki, bu maraqlar dərk edilib. Əslində bizdə belə bir mənzərə formalaşıb ki, xariç qüvvələr, - mən bəzi ölkələri nəzərdə tutmuram, - sadəcə, konkret maraqları olan insanlardan ibarət grup ölkələrimizə və adamlara burada - regionda yaşamağa mane olur. Sağ olun.*

tegyasından asın olsadıq. Bii sözüə, biz məsləhətlərə qulaq asmadıq. Güclü ölkəni, güclü iqtisadiyyatı qurduq. Xarici borcumuzu ÜDM-in 6,9 faizinə qədər azaltdıq. Bizi tənqid edənlərin xarici borcu ÜDM-in 100 faizindən çoxdur. Biz yoxsulluğu 49 faizdən 5 faizə endirdik. Mən Fransada yoxsulluq haqqında danışmaq istəmirəm. Məncə, təxminən 16 faizdir. Bax, beləcə oldu. Biz öz həyatımızı yaşayıraq, öz iradəmizi təlqin etmirik. Biz avropalılara özünü necə aparmağı, necə evlənməyi və necə yeməyi öyrətmirik. Lakin eyni münasibəti də özümüz üçün istəyirik. Biz hörmət istəyirik. Biz istəyirik həyatımıza, torpağımıza anlayışla yanaşsınlar və biz Azərbaycan xalqının bizdən istədiyini edirik. Beləliklə, səmimi desək, biz Avropana ictimai rəyə təsir göstərmək səylərimizi də artıq kənara qoymuşsunq. Biz bunun vaxt itkisi olduğunu düşünürük. Lakin ən yaxşı yol belə tədbirlərin keçirilməsidir. Burada olun. Zənnimcə, bu kontekstdə, bətarixi məqamda sualınız tamamilə qanuna uyğundur və Ermənistən ilə Azərbaycanın maraqlarının üst-üstü düşə biləcəyinə heç bir etirazın yoxdur. Amma məsələ burasındadır ki, Ermənistən bunu həmişə başqa cür görüb. Əgər işğal olmasayıda azərbaycanlıların vəhşiliklə, dağınlarla, soyqırımları ilə deportasiyası baş verməssəydi, Cənubi Qafqazda vəziyyət tamamilə başqa cür olardı. Cənubi Qafqaz iqtisadi, siyasi, nəqliyyat və hər şeydən əvvəl, enerjibaxımından çıxdan integrasiya olunmuşdu. Hər şey yaxşı olardı, bii qədər vaxt itirilməzdi. Səbəb bizdə deyil, səbəb Sovet İttifaqı dağlıdan və bəri Ermənistəni idarə edən rejimlərin işgalçi xarakterindədir. Onların heç biri azərbaycanofobiyası və Azərbaycana qarşı motivi olmayı təcavüzü ilə bir-birindən xüsusi şəfəqlənmirdi.

marları tərəfindən tikilib. Rayon komitəsinin binasını memar Həsən Məcidov, indi bərpa etdiyimiz "Qarabağ" otelinin binasını isə Memarlar İttifaqının indiki sədrinin atası, memar Ənvər Qasımovadə tikdirib. Hazırda bərpa olunan icraiyə komitəsinin binası azərbaycanlı memar Kəngərli tərəfindən tikilib. Yəni bütün bunlar olub. Bunların hamisi kındır. Ağdamı, necə deyərlər, Qafqazın Xirosimasına çevirmək nəyə lazımdı? Axı bu, müharibə bitəndən sonra edilib. Bu, Azərbaycanla, azərbaycanlılarla bağlı hər şeyin məhvini yönələn səbəbsiz kin-küdürütdür.

Əvvəlki görüşlərdə də demişəm: siz öz həyatınızı yaşayın, biz də öz həyatımızı yaşayaq. Ancaq belə olan təqdirdə Cənubi Qafqazda az-çox məqbul situasiya tədricon yarana bilər ki, üç ölkə nəhayət, heç olmasa, hər hansı əməkdaşlıq imkanlarını müzakirə etməyə başlaya bilsin.

Bələliklə, sualınıza görə təşəkkür edirəm və bir daha xoş gəlmisiniz deyirəm.

Moderator Ceyn Vitterspun: "Reuters" agentliyindən Nailə Balayeva, buyurun, sualınızı verin.

Nailə Balayeva: Cənab Prezident, mənim bir neçə sualım var. Avropa İttifaqının Rusiya qazından im-

İndi Əbu-Dabidən və İrvandan eşitdiyimiz şərhlərdən danışsaq, bəlli, bu, yaxşı şərhdir və mən baş nazir Paşinyanın Qarabağın daha əvvəl Azərbaycanın bir hissəsi kimi tanınmalı olması ilə bağlı dedikləri ilə tanış idim. Belə də olmalı idi. Mən bu-
rəpə mövqeyin Rəsulzadə qazindan in-tinasi planına gəldikdə, 2027-ci ilə qədər Azərbaycan qaz ixracını artırmağa hazırlırmı? Zəngəzur dəhlizli ilə bağlı Ermənistənin baş naziri bəyan edib ki, bu barədə ABŞ-dən təkliflər daxil olub. Bununla bağlı Bakının rəsmi mövqeyi nədən ibarətdir?

nu onlara dedim. 2018-ci ildə də, 2019-cu ildə də dedim, xəbərdarlıq etdim ki, pis olacaq. Yaxşı, əvəzində nə baş verdi? Buradan çıxanda bir az sola gedib daha sola baxsanız, bir futbol stadionu görəcəksiniz. Hazırda rekonstruksiya işləri aparılır. Stadion 1950-ci illərdə tikilib və bilirsiniz kimin adı verilib? Yox? Heç bir fikriniz yoxdur? Stalin adına stadion. Deməli, bu stadionda indi Oarabağın Növbəti sualım Azərbaycan və Rusiya münasibətlərinə dairdir. Nə üçün Azərbaycan MDB-nin İqtisadi Şurasının iclasına qatılmadı, bu qərar hansı səbəbdən qəbul edilmişdi və bu gün Azərbaycan ilə Rusiya arasında münasibətlər hansı səviyyədədir? AZAL şirkətinə məxsus təyyarəsi ilə bağlı incidentlə əlaqədər Azərbaycanın şərtləri, taləbləri Rusiyanın tərəfindən qəbul edilibmi?

Deməli, bu stadionda indi Qarabağın daha əvvəl Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanınmalı olduğunu deyən baş nazir Paşinyan 2019-cu ilin yanında keçirilən böyük mitinqdə bildirib ki, "Qarabağ Ermənistandır və nöqtə". Beləliklə, necə deyərlər, özü üçün ağır həyata imza atıb. Hələ mən Şuşa çəmənliliklərində baş vərənləri, yaxud, yeri gəlmışkən, - mən burada parlament adlanan yerdən danişirdim, - cənab Paşinyanın qərarı ilə onu Şuşa şəhərinə köçürmək qərarına gəliblər və orada tikintiyə başlayıblar. Buraya gələndə, hətta o yerə gedib birbaşa xalq üçün çıxış etdiyimi də xatırlayıram, bu binanın qarşısında ona müraciət etmişdim. Biz onu daşıtdıq. İkinci sual: İndi bu binanın yerində nə olduğunu bilirsiniz? Bilin, qaldığınız "Şuşa" atıldı. Hələ mən onu biləm diye, ya tərəfindən qəbul edilibmi?

Prezident İlham Əliyev: Avro-
pa İttifaqı ilə əməkdaşlıqla göldikdə
bilirsiniz ki, 2021-ci ildə biz energetika
sahəsində strateji tərəfdəşliq
haqqında sənəd imzaladıq və o za-
man biz ixracımızı 8 milyarddan
13 milyard kubmetrə qaldırdıq. Bu
gün 12 ölkəyə qaz ixrac edirik. On-
ların 10-u Avropa ölkəsidir, 8-i isə
Avropa İttifaqının üzvüdür. Yəni,
Avropa İttifaqı Azərbaycanı etibarlı
və ümum-Avropa qaz təchizatçısı
adlandırır. Coğrafi əhatə baxımından
məye qaz deyil, boru kəməri ilə
nəql olunan qaza göldikdə Azərbay-
can qlobal səviyyədə aparıcı ölkə-
lərdən biridir. Mən bu yaxınlarda
Xəzər neft sərgisində neft hasilatı
ilə bağlı planlarımız haqqında daniş-
dim və beyan etdim ki, bizim planı-
mız 2030-cu ilə qədər uzanıbiləcə-

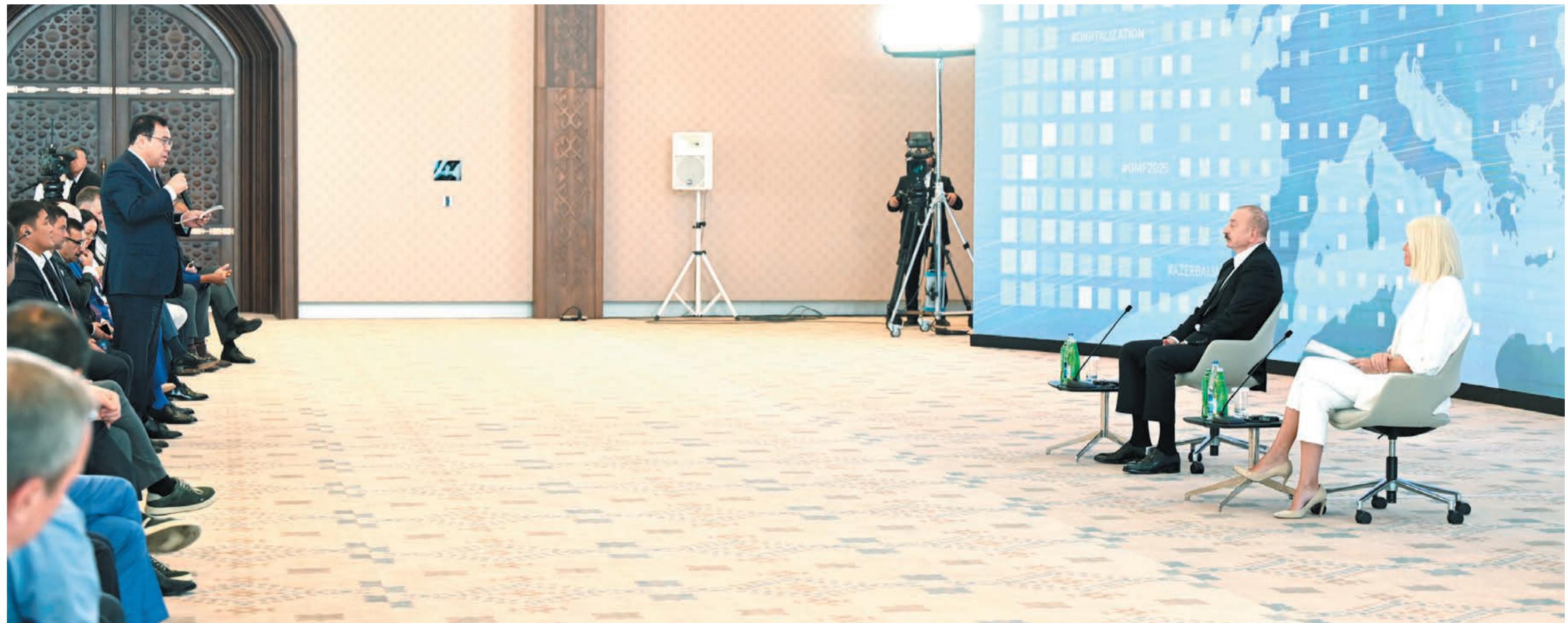
otelidir. Hekayə bundan ibarətdir. İndi biz özümüzə məxsus olanı qaytarmışq və hamı bununla barişib, bəli, mən ciddi ziddiyyətlər görmürəm. Amma erməni həmkarımla uzun diskussiya zamanı müzakirə etdiyimiz mövzulardan biri də tərəflər arasında etimadın çox aşağı səviyyədə olması idi. Bu, tamamilə başadıbüslüəndir. Bize gəlincə, mövqeyimiz heç vaxt dəyişməyib. 2003-cü ildə "Qarabağ bizim torpağımızdır!" de-diyyim kimi, bu 22 il ərzində də bunu demisəm, ya daşıram. Amma erməni mız 2030-cu ilə qədər qaz hasilatını daha 8 milyard kubmetr artırmaqdır. Yəni bu gün biz 25 milyard kubmetr ixrac ediriksə, o zaman üçün təqribən 33 milyard kubmetr təşkil edəcək. Sual ondan ibarətdir ki, bu əlavə 8 milyard kubmetr hansı istiqamətdə ixrac ediləcəkdir? Mən bu haqda danışmışam. Artıq qeyd etdim ki, bizim neft kəmərimiz və interkonnektorlar tam həemdə doludur və bu neft kəmərləri genişləndirilməsə, ixrac haqqında danışmaq çətin olur.

demisəm və deyirəm. Amma ermənilərin mövqeyi deyişib. Onun yenidən dəyişməyəcəyi ilə bağlı terminat varmı? Belə bir zamanət var? Etimologiyani, şiirin təkamülünü nəzərə alsaq, mənim belə bir terminatım yoxdur. Beynəlxalq hüququn normaları və Əbu-Dabidə dediyim kimi, separatçılığın tabutunun üzərini dəmir-betonla qapadacaq sənədlər zəmanət olmalıdır. Əgər erməni tərəfi Qarabağ münaqişəsinin bitdiyini hesab edirsə, Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün yaradılmış Minsk qrupunu ləğv etmək lazımdır. Məntiq sadədir. Bunun üçün Ermənistən konstitusiyasına dəyişikliklər edilməlidir ki, oradan Azərbaycana qarşı orazi iddialarının yer aldığı müstəqillik bəyannaməsi çıxarılsın. Prinsipcə məsələ budur. Buna görə də sühl sazişinin mətni razılaşdırılub. Bu sənədin paraflanması ideyası da Azərbaycan tərəfindən irəli sürüllüb. Biz sadəcə olaraq, Əbu-Dabidə baş və rənləri şərh etmədik. Fikirləşdik ki, kommünikenin birgə mətni üzərində razılığa gəldiyimiz üçün şərh ediləcək heç nə yoxdur. Amma erməni tərəfi həmişə olduğu kimi, öz şərh-ləri ilə təfərrüatlari ortaya qoymağa çalışır. Prinsipcə, dediyim kimi, biz tabutun üzərini dəmir-betonla qapamaqdan və bundan sonra normal yasaqlardan uzaqda devilik. Mən bunu

İlham Əliyev siyasetinin təməl prinsipləri dəyişməzdır

Azərbaycan Prezidenti III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşüb

Övvəl 4-cü səh.

Amerika şirkətinin Zongezur döhləzlini bir növ icarəyə götürürəməsə ilə bağlı sualımızı göldikdə bu, Ermənistan rəhbərliyinə ünvanlanma-lıdır. Bizim erəzidə heç bir operator, heç bir ticarətçi, heç bir icarədar ol a bilməz. Ermənistanın nə etmək istəyir? Onlar çox şey edə bilərlər, mənim bundan xəborım yoxdur. Onlar artıq dırnaqarası "Avropa müsahidəciliyi"ni dərəkəndən dəvət ediblər. Onlar sərhəddəki peşəkar casuslardan və İran qarsı casusluq fəaliyyəti aparırlar. Xüsusiilə bu du son İran-Israel münəqşisi zamanı onlar İran sərhədi boyu hərəkət edirlər. Düzdür, onlar binokl vasitəsilə biza do baxırlar, ancaq biz de öz orazımızdan onları izləyirik. Sabah Ermənistan istənilən ölkəni, torfisi de dəvet edə bilər. Bizim üçün iso en başlıca məsələ odur ki, - mon Əbu-Dabida homkarına dedim, - bizim Azərbaycandan Azərbaycana manecisiz və təhlükəsiz keçidişimiz olmalıdır. Bu, Azərbaycanın bir bölgəsindən ölkənin digər bölgəsinə keçiddir. Bizim yüksək və bizim votəndəşlər, Azərbaycan votəndəşləri har defə orada sərhədçi erməni-nin siması görməli deyil. Budur bizim tələbimiz. Bu, legitiq tələbdir, bu, ədalətli tələbdir. Əks təq-dirome bizim votəndəşlərimiz təhlükə altında olacaqdır. Mon yaxşı xatırlayıram, sovet dövründə qatar Bakıdan Naxçıvana hərəkət edərək məhz Ermənistan orazisindən Zongezurdan keçən bir hissəde qata-ras das atıldı, nəticədə qatarın pəncərələri qırıldı. Biz bunu çox yaxşı xatırlayıraq və bu, sovet dövrü id. Bu nizam-intizam və cəza me-xanizmlərinin hökm sürüşü bir dövrdür. Bu gün biz votəndəşlərimizi riskə atı-bilmərik. Ona qura orada heç bir fiziki təməs olmalı deyil və onlar üçün tomatini tədribilər həyata keçirilməlidir ki, insanlar ve yüksək təhlükəsiz şəkildə hərəkət etsin. Bu, legitim tələbdir.

Rusiya ilə münasibətlərə göldikdə, siz təyyarə qəzasını qeyd etdiniz. Təsəssüflər olsun ki, biz Rusiya rəsmilərindən heç bir cavab almamışıq. Artıq bə hadisən yeddi ay keçibdir. Bizim üçün hər şey aydınlaşdır, biz bilirik nə baş verib. Biz bunu səbət edirik. Ona qura orada heç bir fiziki təməs olmalı deyil və onlar üçün tomatini tədribilər həyata keçirilməlidir ki, insanlar və yüksək təhlükəsiz şəkildə hərəkət etsin. Bu, legitim tələbdir.

Rusiya ilə münasibətlərə göldikdə, siz təyyarə qəzasını qeyd etdiniz. Təsəssüflər olsun ki, biz Rusiya rəsmilərindən heç bir cavab almamışıq. Artıq bə hadisən yeddi ay keçibdir. Bizim üçün hər şey aydınlaşdır, biz bilirik nə baş verib. Biz bunu səbət edirik. Ona qura orada heç bir fiziki təməs olmalı deyil və onlar üçün tomatini tədribilər həyata keçirilməlidir ki, insanlar və yüksək təhlükəsiz şəkildə hərəkət etsin. Bu, legitim tələbdir.

etiraf etsinler. Bizim təyyarəni vuranlar cəzalandırılsın və ailələrə tozminat ödənişin, qurbanların və yaralıların ailələrinə, AZAL-in təyaresinə görə tozminat ödənilməlidir. Əlbəttə, mən bu haqda da-ha təfərruatlı danişə bilerim. İstoyırsınız mən bu haqda daha çox danışın, dəha təfərruatlı varım.

Bu məsələyə dəha bir neçə də-qiqə həsr etmək istəyirəm. Bizim pilotlar cosarovot peşəkarlıq göstərərək təyyarəni qəza enişinə yönəldirdilər və tam heyət, bütün sən-niñşənlər hələ olmadı. Biz derhal rəsəd - Aktaya həyət göndərdik. Onlar çökülləş aparırlar və gördülər ki, təyyarənin füzulyajı delmə-deşik edilmişdir və hətta təyyarədə olanlar iki nəfəri da qələp yarasi alı-mışdır. Guya, Ukrayna dronu bizim təyyarəmizlər toqquşmuşdur. Bu gü-lüne bir iddi, toklif, versiya idi.

Təyyaromizə qarşı iki dəfə hü-cum olub. Təsəvvür edin ki, Ukrayna drone golır, Azərbaycan təyyarəsini hədəf alır, sonra qayıdır gedir və ikinci dəfə yənə bizim təyyarə ilə toqquşur. Yeni bu uşaq bağçası soviyyəsində hekayədir, biz bilirik nə baş verib. Bundan başqa, Rusiya hava məkanı bağlanmışmamışdı. Hava məkanı bizim təyyarəmiz vurulduq-dan bir neçə dəqiqə sonra bağlanmışdır və bu da məsuliyyətdir. Həmin o şəxslər "xalça əmləyyatı"nın vaxtından gec elan ediblər. Bu, gün qədər yedi aydır. Ancaq yedi aydır ki, biz cavab ala bilmirik. Bizim Baş prokurorumuz müntəzəm olaraq Rusiyam Təhqiqat Komissiyasına məktub ünvanlayır və cavab o olur ki, təhqiqat davam edir. Biz gözleyirik ki, gərk bu təhqiqat na-zamən bitir. Ancaq mən hesab edirəm ki, bu, məsuliyyətsiz davranmaqdır. Bu o demək deyil ki, biz buna unudacaqıq. Xeyr, biz bunu təmələyib. Biz artıq Rusiya tərəfindən məlumatlandırmışıq ki, beynəlxalq ədliyyə sisteminə müraciət edəcəyik. Biz müəyyən bir qovluq hərəkətlərinə təsdiq olunur. Biz bunu təmələyib. Bütün hər hansı bir yenidən baxılması, yenidən baş verəsi mümkin deyil. Biz həyət nəyin yenidən mütəkərə etməyəcəyik. Ancaq Ermənistan yenidən müzakirəyə başlamağa çalışırsa, o deməkdir ki, onlar sübhə istəmərlər. Deməli, o orası iddiası qalır. Ona görə də biz dəzgah istiqamətdəyik. Onlar öz ev tapşırıqlarını yerinə yetirməlidirlər. Bu baş verdiyi halda biz sübhə məqəviləsinə imzalaya bilərik. Bu da region üçün çox böyük yenilik, çox böyük dəyişiklik olacaq və biz artıq bu haqda danişdiq.

Cənubi Qafqaz sabitlik məkanı olacaq. Bize sabitlik, tohľüsüzlik lazımdır. Çünki Cənubi Qafqaz əsrər boyu qan tökülməsi, toqquşma, işğal məkanı olmuşdur və Qafqaz xalqları çox əziyyət çəkiblər. Ona görə də kifayətdir, biz artıq səhərətən.

Moderator Ceyn Vinterspun: Cənab Prezident, biz artıq iki saatdır müzakirələr aparırıq. Cənab Prezident, əlavə 30 dəqiqə ayırmalınızı xahiş edirəm, icazənizlə-

şərəfli auditoriya etiraz etmirəm. Mən bəlli ki, təyyarəniz var, Bakıya qəriyatlama-lırmışınız. Moderator Ceyn Vinterspun: Mən Anadolu Agentliyində strateji kommunikasiya üzrə menecər cə-nabın Paşinyanı dedim ki, siz yəqin təməd edirdiniz ki, xanım Harris qəlib goləcək və ağ at üzərində olacaqsınız. Ancaq bu, baş vermedi. Mən bu-na tamamilə əminim ki, Tramp qəlib olmasayı, onlar bununa razılaşmayaqadılardı. Onlar layiq olduqlarından da, həzm edə biloceklerindən də, dəhər çox parçə qopqarşaq isteyiridilər. Bu gün artıq onlar həmin iki həndən üzərində isar etmirlər.

Bu gün də qeyd etdiyim kimi, bəlli məsələ, - Ermənistan konstitusiyasına dayisiliklə və ATƏT-in Minsk qrupunun buraxılması, - həll edilən kimi sübhə məqəviləsi imzalanma-bilər. Bəli, mən paraflana bilər və Azərbaycan tərəfi artıq Əbu-Dabida bu təkifli çıxış edib. Lakin bildiyiniz kimi, paraflanma heç də imzalanma demək deyil. Yəni biri var ki, tərəflər arasında şəhəri razılıq əldə olunur, biri də var ki, tərəflər sonən her sehisinin sonunda öz imzalarını qoyaraq onu paraflayır. Mənə, biz sübhə məqəviləsinin mənənətli razılıq hełə də çalışırı, Bakıya soñə edirəm. Mən o zaman gördüm ki, onlar ne edəcəklərini bilmirlər və onlar mənənətli verənə dedim ki, biz Ermənistan sübhə sazışı üzərində işləməliyik. O zaman mühərbi təməd misli və bir boşluq var id. Mən təkifli etdim ki, bir proses başlanınsın. Ona görə də biz sübhə sazışının mən-niñşənin hazırlanıq dırnaqarası "Dağlıq Karabağ" məsələsini daxil etmək isteyirdim. Biz onlara dedik ki, baxın, bincinci, "Dağlıq Karabağ" sizin taxayyülündə mövcuddur, bu, reallıqda mövcud deyil. Bu, Azərbaycanın bir parçasıdır və sübhə məqəviləsinin metni daxili siyasetimizə aid olan bir məsəle daxil edilə bilər. Bu müzakirə iki il sürətliyə yox idi. Başlıca sebəb o idi ki, Ermənistan tərəfi həmin sübhə sazışının metnini dırnaqarası "Dağlıq Karabağ" məsələsini daxil etmək isteyirdi. Biz onlara dedik ki, baxın, bincinci, "Dağlıq Karabağ" sizin taxayyülündə mövcuddur, bu, reallıqda mövcud deyil. Onun Azərbaycan hökuməti ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Bununla belə, həmin qrup qısa müddət ərzində Qəvalədupa, Yeni Kaledoniya, Martinika, Sen-Marten və digər müstəmləkələrin xalqlarının tələbərləri əsasında gəndəliyi yarada bildi. Bu, onların qrupudur. Yəni öz şəxsi gəndəliyi olan qrup deyil. Onlar, sadəcə, bu proseso qoşulmuş Azərbaycana və digər beynəlxalq tərəfdəşlərə kömək etmək isteyirlər.

Moderator Ceyn Vinterspun: Teşəkkür edirəm. İndi iso söz verilir cənab Jozé Martin Jan-Pierre-yə. O, Beynəlxalq Dekolonizasiya Cobhasının katibi və Qəvalədupa Beynəlxalq Təzminatlar Hökəti-nin sədridir.

Joze Martin Jan-Pierre: Zati alılırları, cənab Prezident. Ötən il Şuşa Global Media Forumunda Siz Azərbaycanın neokolonializmə qarşı mübarizədə rolundan danışdır-hələ də xəziyyət çəkən ölkələrin istinad etdiniz. Həqiqətən Azərbaycan, xüsusilə Baki Təsəbbüs Qrupu məsələ barədə beynəlxalq ictimaiyyətin məlumatlandırılmasında nəşrin mühüm rol oynadı, o cümlədən beynəlxalq hüquq əsasında müstəmləkə əməliyyatlarına qarşı mübarizə aparanların birləşməsinə töhfə verdi. Yeni Kaledoniya və Fransa arası 12-də imzalanmış yeni razılaşmanın, eləcə də ədalət və azadlıq can atan dənizərəzərlərdən hələ də davam edən kolonializmə gərgi mübarizəni nazara alaraq, bu məsələlərlə bağlı Sizin rəyinizə görə çox minnətdər olardı.

Prezident İlham Əliyev: Düşü-nürüm ki, Fransa ilə Yeni Kaledoniya arasında baş vermiş hadisəni təcüməsindən razılaşdırıb. Həyət, heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bu mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olmazdı. Geç heç vaxt Fransanın dövlət orqanları 10-dan artıq insan qotha yetirdi. Bir mənə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında apardığımız müzakirələri zatrıldır. Əgər Ermənistan rəhbərliyi 2019-cu ildə Qarabağı Azərbayca-nın hissəsi kimi təsadıydı, onda aramızda mühərbi olm

İlham Əliyev siyasatının təməl prinsipləri dəyişməzdır

Azərbaycan Prezidenti III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşüb

Əvvəli 5-ci səh.

Bəzi ölkələrlə hazırda enerji sahəsində potensial əməkdaşlıq üzərində fəal işləyirik. Biz bəzi Afrika ölkələri üçün bir sıra aşağı-faizli kredit müqavilələri üzərində çalışırıq. Mən xüsusi təfərrüatlara varmaq istəmirəm, lakin bu, həqiqətən gündəliyimizdədir və biz da-ha fəal olmaq isteyirik. Bir yerdə çox iş görə bilərik, çünkü biz xaricə sərmayələr yatırmaq isteyirik və investisiya üçün sahələr axtarıraq. İnvestisiya portfelimiz 20 milyard ABŞ dolarını keçib. Mən Azərbaycandan kənardə yatırılmış investisiyaları nəzərdə tuturam. Ona görə Afrika ölkələrinin potensialı
leyə bilmərik. Buna görə, mənim qərarlarım yalnız inkişaf və müəsirləşmə gündəliyinə əsaslanır. Beləliklə, bizim aparıcı beynəlxalq şirkətlərlə yaxşı təmaslarımız var və onların əksəriyyəti ilə sərmayədar kimi işləyirik. Vəsaitlərimizi iri beynəlxalq qruplar vasitəsilə sərmayə kimi yatırırıq. Eyni zamanda enerji sektoruna xarici sərmayələrin cəlb edilməsində yaxşı təcrübəmiz var. Son 20 ildə Azərbaycana yatırılmış yalnız xarici sərmayələrin məbleği 200 milyard ABŞ dollarına bərabər olub. Dediym kimi, Azərbaycan sabit, özünü tömin edən və gələcəyə aydın baxışları olan ölkədir. Biz ön cərgədə olmalıyıq.

gördi. Afrika ülkelerinin potansiyelini
na geldikde, biz bunları birləşdirə-
rək əməkdaşlıq qura bilərik. Yeri
gəlmişkən, rəsmi səfərlər zamanı
şəxsi təmaslarimdə və COP29-a
gəlmiş Afrika liderləri ilə keçirdiyim
görüşlərdə mən onlardan prioritetlər,
konkret layihələrin siyahısını
verməyi xahiş etdim. Soruş-
dum ki, onlar Azərbaycanın istər
özəl, istər dövlət şirkətlərini sər-
mayədar kimi harada görmək istə-
yirlər. Beləliklə, biz fəal çalışırıq
və bizimlə bu gün bir yerdə oldu-
ğunuza görə minnətdəram.

Moderator Ceyn Vitterspun: Sağ olun. İndi isə söz verilir Pavel Novotniyə. O, Slovakiyanın "Hospodarske noviny" qəzetində Xarici işlərlər səhərinin rəhbəridir.

Moderator Ceyn Vitterspun: Latin Amerikasından "El Periodista" nəşrinin redaktoru canab Fransisko Felipe Martorell Kammarella

Pavel Novotni: Salam, cənab Prezident. Gəlin, gələcəyə nəzər salaq. Biz süni intellekt dövründə yaşayırıq və Azərbaycan texnoloji güc olmaq istəyir. Siz şəxsən süni intellekthin inkişafı ilə bağlı Milli Strategiyanın tərtib olunması göstərişini vermisiniz. Bu sahədə vəzifənin əməkdaşlığı üçün 15-ci mənzil

Prezident İlham Əliyev: Bilirsiniz, biz bunu yeni başlamışız. Onun nə dərəcədə uğurlu olacağını görəcəyik. Lakin aydındır ki, biz dünyadakı tendensiyaların arxasında ölkədən gəlmişəm, 15 min kilometr uzaqdadır. Hazırda mənim qohumlarım, ailə üzvlərim hələ yuxudan oyanırlar. Mən dənizləri, çoxlu saat qurşağıni keçməli oldum. Düşünmərəm ki, mən burada Latin Amerika-

sindan yeganə jurnalistəm. Bir neçə həftə bundan öncə Siz Çiliyə öz nümayəndənizi göndərmişdiniz və o, həm Çili də, həm Argentinada, həm də Braziliyada görüşlər keçirdi. Mən sual vermək istərdim, Siz bizim regionla münasibətlərinizin gələcəyini, potensialını necə görürsünüz? Həmçinin bizim ölkələr, regionlar arasında gələcəkdə mədəniyyət qarşılıqlı necə inkişaf edə bilər? Cox təşəkkür edirəm.

Prezident İlham Əliyev: Biz artıq neçə vaxtdır ki, Latin Amerikaşının bəzi ölkələrində səfirliklər açmışıq və müxtəlif səviyyələrdə, nazirlər, eləcə də xarici işlər səviyyəsində səfərlər olub, nümayəndə heyətlərinin mübadiləsi olub. Lakin deməzdim ki, münasibətlər görmək istədiyimiz səviyyədəki kimidir. Əvvəllər dəfələrlə qeyd etmişəm ki, beynəlxalq məsələlərlə daha sıx məşğul olanda biz bir-mənəli olaraq bunları gündəliyimizə daxil edəcəyik. Biz Azərbaycanda kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı bəzi şirkətlərlə müzakirələr prosesindəyik. Bəzi layihələr artıq başa çatdırılıb.

Lakin əlbəttə ki, Latin Amerika-
kasının çox ölkəsində inkişaf etmiş
iqtisadiyyat var. O, çox böyük bölgədir. Düşünürəm ki, biznes, tica-
rət, potensial sərmayələr və mədə-
niyyət sahələrində çox ümumi
əsasları tapa bilərik.

Bu qədər uzun məsafləni qədərək Azərbaycana gəldiyinizə görə minnətdaram. Ümid edirəm ki, gəlib bizimlə görüşməyinizə peşman olmadınız. Ümid edirik ki, bu səfər bir çox həmvətənləriniz üçün qapıları açacaq və siz ölkəni-zə qayıtdıqdan sonra Azərbaycan haqqında çox yaxşı təəssüratlar

Moderator Ceyn Vinterspun:
İndi isə sonuncu sualı Azəri-Press Agentliyindən Vüsalə Mahirqızı verəcək.

Vüsalə Mahirqızı - "APA Media Qrup": *Cənab Prezident, biz birləşmədən sonra Sənəd Forumunda Sənə-*

da idik. Qlobal forumdan sonra Şuşadan Xankəndiyə baxmışdıq. Amma indi biz Xankəndidəyik, Siz də bura-dasınız. Mən Qarabağa "Böyük Qayış"la bağlı sual vermək istəyirəm. Artıq 50 minadək insanımız Qarabağdadır. Mən xatırlayıram, biz Şuşaya birinci dəfə gələndə 9 saatda gəlmişdik, amma indi maşınla cəmi 4 saatda Şuşada olduq və yollar saltnur. Kəndlərin hər birində məscidləri, minarələri, məktəbləri gördük. "Böyük Qayış"la bağlı proses necə gedir? Bu, birinci sualım.

İcazənizlə, ikinci suali Azərbaycan mətbuatı ilə bağlı vermək istəyirəm. Çünkü bir neçə gün sonra bizim bayramımızdır, Azərbaycan mətbuatının 150 illiyidir. Mətbuatımızın gələcəyi ilə bağlı Sizin fikirlərinizi bilmək bizim üçün maraqlıdır. Xüsusilə o dövrdə ki, hazırda sosial media və süni intellekt var - bayaq Siz də danişdınız. Hazırkı dövrdə bizim əsas mövzularımızdan biri sosial mediada dezinformasiyadır. Bu, Azərbaycanın en çox əziziyət çəkdiyi məsələlərdəndir. Bununla bağlı da fikirlərinizə eşitmək istəyərdim. Bir də mənim özüm üçün maraqlıdır, Siz süni intellektdən istifadə edirsinizmi? Təşəkkür edirəm.

President İlham Əliyev: Sağ olun. Yox, mən özüm istifadə etmirəm. Amma ailə üzvlərim var ki, ondan istifadə edirlər. Mənə də bəzən bu barədə məlumat verirlər. Amma yəqin ki, nə vaxtsa, mən de istifadə edəcəm. Gündəlik işlər

istifadə edəcəyəm. Çünkü süni intellektin yayılması o qədər sürətli gedir ki, istifadəçilərin sayı çox olacaq. Əsas odur ki, süni intellekt bizi bildiyimiz kriteriyalardan, məyarlardan uzaqlaşdırmasın.

Sizi və həmkarlarınızı yubiley münasibətilə təbrik edirəm. Azərbaycan mediasının inkişafı mənənə çox sevindirir. Mən çox şadam ki, bu gün bizim mediamız nəinki ölkə daxilində, hətta beynəlxalq müstəvidə çox böyük nüfuz qazanıb. Mən bunu tam səmimiyyətlə deyirəm, sizə xos söz demək üçün vox

Bu gün Azərbaycan mediası dövlət maraqlarını qorumağa qadirdir. Azərbaycana qarşı əsassı ittihamları arqumentlərlə, ciddi təhlilə və faktlar əsasında ifşa etməkdə də böyük uğurlar əldə edib. Bizim mediamız nəinki dövlət maraqlarını müdafiə edir, eyni zamanda lazımlı gəldikdə hücumda keçir. Bu da lazımdır. İdmanda bəzən deyirlər ki, on yaxşı müdafiə hücumdur. Mən bu tezisə şərh vermək istəmirəm. Amma fakt oduki, bu gün Azərbaycan mediasının bir çox ölkələrdə müxtəlif səviyyə yelərdə oxuyurlar, mediada gedən yazıları, məqalələri təhlil edirlər. O məqalələrin Azərbaycanın rəsmi mövqeyinə nə dərəcədə uyğun olub-olmaması ilə bağlı da fərziyyələr irolu sürürlür. Bu, deməyə əsas verir ki, mediamız doğrudan böyük inkişaf yolu keçib. Mediadəyəndə mən ilk növbədə jurnalistləri nəzərdə tuturam. Çünkü mediani nüfuzlu edən məhz əməkdaşlardır, sizin kimi insanlardır, sizin həmkarlarınızdır. Mən, sözün əsası mənasında, sevinirəm və sizə yənə uğurlar arzulayıram. Azərbaycan bu gün elə bir mərhələdədir ki, hələ də özünü müdafiə etməyə ehtiyacı var. Bu gün Avropadan olan həmkarınız da artıq bu suali verəndə də onu qeyd etdi: Siz Qərbin ictimai fikrinə, ictimai rəyinə necə təsir edə bilərsiniz? Mənçə, mediadən yaxşı vasitədir. Bizim media işçilərinin əhatə dairəsi nə qədər çox geniş olarsa, ölkə haqqında nə qədər də dəqiq, dolğun və ədalətli məlumat dünya ictimaiyyətinə çatdırıla bilər. Burada hələ görülən işlər çoxdur. Ancaq mən deyə bilərəm ki, bizim mediamız artıq istənilən xoşagelməz, iftira kampaniyasına cavab verməyə qadirdir və bu, çox önəmlü yeni reallıqdır.

cavabda səsləndirmək çətindiydi. Hər şey göz öündədir - qayıda insanların sayı getdikcə artırırdı. Bundan sonra daha sürelə artacaq. Çünkü biz birinci dörd ildə daha çox infrastruktur layihələri ilə məşğıl idik. Onların əsas hissəsinə demək olar ki, bitmişik, bütünlüklə, Azərbaycanın ənənəvi elektrik təsərrüfatına da qoşulub. Burada artıq 280 meqavat gücündə su elektrik stansiyaları enerji istehsal edir və bu enerji Qarabağdan Azərbaycanın digər bölgələrinə gedir. Çünkü bu gün Qarabağda o qədər adanın yaşamır ki, bu qədər elektrik enerjisi lazım olsun. Siz maşınla gəlmisiniz, bilmirəm, Ağdam-Xankəndi-Şuşa yolu ilə, yoxsa Füzuli yolu ilə? Füzuli yolu ilə tunellərdən cənə keçmisiniz. Təkcə bu yolda 7 tunel inşa edilib. Tunellərin ümumi uzunluğu 80 kilometrdir. Ən uzun tunel yəqin ki, növbəti iki-üç aylıq hazır olacaq. Murov dağının altından tək tunelin uzunluğu, - təkcə bir tunelin uzunluğu, - 11 min 700 metrdir. Yəni bu, dünya miqyasında ən uzun tunellərdən biridir. Deməmir yolu çəkilib. İndi Ağdama qədər tərəfə rahat getmək mümkün olacaq. Ağdam-Xankəndi dəmir yolu təməlini mən bu yaxınlarda qoymuşam. Xankəndi-Şuşa kanat yolu da tikintisi yəqin ki, yaxşı zamanda başlayacaq və çox mənzərəli bir vasitə olacaq. Eyni zamanda, bunun funksional tərəfdə çox önemlidir - hər yerdə inşaat-quruculuq işləri, xəstəxanaların inşası, hər bir şəhərdə

Evlər, yaşayış binaları. Qeyd etdiyim kimi, biz infras-
ruktur layihələrinin əksəriyyətin
başa çatdırandan sonra daha böyü-
vəsait yaşayış evlərinə istiqamət
ləndiriləcək. Dünən Xocalı rayonunun iki kəndinə insanlar qayıdır.
Artıq keçmiş köçkünlərin yaşadı-
ları yaşayış məntəqələrinin sayı
18-ə çatıb. Xankəndidə Qaraba-
Universitetində 1500 tələbə oxu-
yur, 300 müəllim onlara dərs deyi-

Yəni bütün bunlar bilirsiniz, necə deyim, bizə bir möcüzə kimi gəlir, o cümlədən mənə. Halbuki yəni, sərr deyil ki, bütün bu qərarların vərilməsində mənim iştirakım olub. Amma qısa müddət ərzində bu qədər böyük işin görülməsi bu gün bir daha göstərir ki, bizim nə qədər istedadlı xalqımız var. Mənə çatan məlumatə görə, o cümlədən buraya səfər edən xarici nümayəndələr deyirlər ki, söhbət təkcə pulda, pul məsələsində deyil. İstəyir nə qədər pulun olsun, əgər insan kapitalı yoxdursa, əgər insanlar ürəklə işləmirlərsə, heç bir işi görmək mümkün deyil. Bir xüsusi əlaməti də diqqətinizə çatdırım, yəqin ki, siz də bunu yaxşı bilirsiniz. Burada işləyənlərin hamısı çox böyük həvəslə işləyir, - yəni, təbii ki, burada şirkətlər, dövlət qurumları işləyir, - burada işləmək insanlara xüsusi zövq verir. Biz bu torpaqlar üçün o qədər darıxmışq, o qədər bu torpaqların həsrətində olmuşuq ki, indi qayıtmışq və necə deyərlər, bu torpaqlarımızdan doya bilmirik. Ona görə "Böyük Qayıdış" programı artıq reallaşıb. Təbii ki, bunun mərhələləri olacaq və aydan-aya, ildən-ilə qayıdan vətəndaşların sayı çoxalacaq, Qarabağ, Şərqi Zəngəzur dirçələcək. Mən "Böyük Qayıdış"ın əvvəlində demişdim ki, biz bu bölgəni cənnətə çevirəcəyik, artıq cənnətin kiçik bir parçasıdır. Bunu burada öz gözlerimizlə görürük. Sağ olun.

Moderator Ceyn Vitterspun: Cənab Prezident, dediyiniz kimi, biz söhbəti geceyə qədər davam etdirə bilərdik. Əfsuslar ki, sessiyanın vaxtı bitir. Burada bizimlə olduğunuz üçün çox sağ olun. Bu axşam açıq söhbətə və vaxt ayırdı-

ğınıza görə minnətdarıq.
Xanımlar və cənablar, biz al-
qışladıq. Lakin gəlin, Azərbaycan
Respublikasının Prezidenti, zati-
aliləri cənab İlham Əliyevi bir da-
ha alqışlayaqq.

* * *

Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində və "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci, 10-cu və 15-ci bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alırmışdır**:

Maddə 1. Azərbaycan Respublikası Vergi Məccəlinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8 (I kitab), maddə 583 (Cild I); 2024, № 2, maddə 138, № 4, maddə 365, № 5 (I kitab), maddə 498, № 6 (I kitab), maddələr 630, 638, № 7, maddə 747, № 8, maddələr 932, 933, 934, № 10, maddə 1118, № 11, maddə 1182, № 12 (I kitab), maddə 1282 (II kitab), maddə 1345; 2025, № 2, maddə 96, № 3, maddə 214; Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 28 fevral tarixli 144-VIIQD nömrəli, 18 mart tarixli 158-VIIQD, 161-VIIQD nömrəli, 11 aprel tarixli 172-VIIQD, 175-VIIQD nömrəli, 1 may tarixli 190-VIIQD və 192-VIIQD nömrəli qanunları) 34.3-cü maddəsindənək dəyişikliklər edilsin;

1. birincisi abzası birinci cümləsində və ikinci abzasda "40" rəqəmləri "15" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

2. aşağıdakı məzmunda 9-2-ci maddə oləvə edilsin:

"Maddə 9-2. Hüquqi şəxsin iflas prosesində olmasının dövlət qeydiyyatının alınması"

9-2.1. Hüquqi şəxsin iflas prosesində olması dövlət qeydiyyatına alınmalıdır. Bankların müflisləşmə və iflas prosesində olması "Banklar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunun telebələri nəzərə alınmaqla dövlət qeydiyyatına alınır.

9-2.2. Hüquqi şəxsoğlu iflas prosesi məhkəmənin iştirakı olmadan başlandığı halda, borclunun iflas prosesinin başlanması barədə qərarın qəbul olunduğu tərixdən, iflas prosesi məhkəmə qaydasında başlandığı halda isə borclunun ərizəsinin məhkəmənə tərəfindən qəbul edildiyi tarixdən və ya kreditör ərizəsində borclunun müflis elan olunması haqqında məhkəmə qərarının qanuni qüvvəye minməsi tarixdən 15 gündən gec olmayıraq, ərizə ilə müvafiq icra hakimiyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) müraciət edilməlidir. Ərizədə baş vermiş dəyişiklik göstərləməli, iflas prosesinin başlanması barədə borclunun qararı və yaxud müflis elan olunma barədə məhkəmənin qanuni qüvvəye minməsi qararı və möhür təqdim olunmalıdır. Dəyişiklik bu Qanunun 11.3.1-ci və 11.3.1-i-ci maddələrinin telebələrinə zidd olmalıdır, bu Qanunun 9.2-ci maddəsindənək nozorda tutulmuş müdəddət qeydiyyata alınır.

9-2.3. Hüquqi şəxsoğlu başlamış iflas prosesi onun lovgi ilə yekunlaşmalıdır,

2. aşağıdakı məzmunda üçüncüü abzas oləvə edilsin:

"Hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə möşgül olan fiziki şəxs müflis elan olunduğu məqsədən və iflas prosesində xitam verildiyi tarixdən 15 gün müddətindən barədə vergi qanununa məlumat verməlidir".

Maddə 2. "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 1, maddə 8 (Cild I); 2024, № 7, maddə 743, № 12 (I kitab), maddə 1281; 2025, № 1, maddə 16; Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 18 mart

"Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində və "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 21 iyun tarixli 215-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 12 aprel tarixli 48 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Fermanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məccəlinde və "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilmiş barədə" Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 21 iyun tarixli 215-VIIQD nömrəli Qanunun qüvvəye minməsi ilə əlaqadardır həmin Qanunun tətbiqini tömən etmək məqsədi **qərara alırmışdır**:

1. Müəyyən edilsin:

1.1. "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 9-2.2-ci maddəsinin birinci cümləsində və 16.2-1-ci maddəsindənək nozorda tutulmuş müvafiq icra hakimiyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti heyata keçirir;

1.2. həmin Qanunun 9-2.2-ci maddəsinin birinci cümləsində və 16.2-1-ci maddəsində "orqan (qurum)" dedikdə aşağıdakılardı məzündür:

1.2.1. qeyri-kommersiya hüquqi şəxslərinə (o cümlədə Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazisində təsis edilən siyasi partiyalar) münasibətdə Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazisində təsis edilən digər qeyri-kommersiya qurumlarına münasibətdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi;

1.2.2. qeyri-kommersiya hüquqi şəxslərinə münasibətdə Dövlət Vergi Xidməti qismində Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi, habelə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Vergi Xidməti;

1.2.3. dini qurumlara münasibətdə Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Məsul Şöbəsi və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Agentliyi.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetini "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məccəlinde və "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilmiş barədə" Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 21 iyun tarixli 215-VIIQD nömrəli Qanunundan iki golon məsələləri holl etsin.

"Təhsil haqqında" və "Məktəbəqədər təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci bendini rəhbər tutaraq **qərara alırmışdır**:

Maddə 1. "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009, № 9, maddə 684 (Cild I); 2024, № 4, maddə 362, № 5 (I kitab), maddə 500; 2025, № 1, maddə 16; Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 1 aprel

tarixli 163-VIIQD nömrəli Qanunu) 18.5-ci maddəsinə "strukturlarında" sözündən sonra "məktəbdənənar tohsil müəssisələrində" sözələrə əlavə edilsin;

Maddə 2. "Məktəbəqədər tohsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 6, maddə 1012 (Cild I); 2025, № 1, maddə 18) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. 8.5-ci maddənin birinci cümləsinə ikinci hələ "müəssisələrində," sözündən

sonra "məktəbdənənar tohsil müəssisələrində," sözələrə əlavə edilsin;

2.2. aşağıdakı məzmunda 11.4.5-1-ci maddə əlavə edilsin:

"11.4.5-1. məktəbəhəzliq qruplarının fəaliyyət göstərdiyi məktəbdənənar tohsil müəssisələrində";

2.1. 8.5-ci maddənin birinci cümləsinə ikinci hələ "müəssisələrində," sözündən

sonra "məktəbdənənar tohsil müəssisələrində," sözələrə əlavə edilsin;

2.2. aşağıdakı məzmunda 11.4.5-1-ci maddə əlavə edilsin:

"11.4.5-1. məktəbəhəzliq qruplarının fəaliyyət göstərdiyi məktəbdənənar tohsil müəssisələrində";

2.1. 8.5-ci maddənin birinci cümləsinə ikinci hələ "müəssisələrində," sözündən

sonra "məktəbdənənar tohsil müəssisələrində," sözələrə əlavə edilsin;

2.2. aşağıdakı məzmunda 11.4.5-1-ci maddə əlavə edilsin:

"11.4.5-1. məktəbəhəzliq qruplarının fəaliyyət göstərdiyi məktəbdənənar tohsil müəssisələrində";

2.1. 8.5-ci maddənin birinci cümləsinə ikinci hələ "müəssisələrində," sözündən

sonra "məktəbdənənar tohsil müəssisələrində," sözələrə əlavə edilsin;

2.2. aşağıdakı məzmunda 11.4.5-1-ci maddə əlavə edilsin:

"11.4.5-1. məktəbəhəzliq qruplarının fəaliyyət göstərdiyi məktəbdənənar tohsil müəssisələrində";

2.1. 8.5-ci maddənin birinci cümləsinə ikinci hələ "müəssisələrində," sözündən

sonra "məktəbdənənar tohsil müəssisələrində," sözələrə əlavə edilsin;

2.2. aşağıdakı məzmunda 11.4.5-1-ci maddə əlavə edilsin:

"11.4.5-1. məktəbəhəzliq qruplarının fəaliyyət göstərdiyi məktəbdənənar tohsil müəssisələrində";

2.1. 8.5-ci maddənin birinci cümləsinə ikinci hələ "müəssisələrində," sözündən

sonra "məktəbdənənar tohsil müəssisələrində," sözələrə əlavə edilsin;

2.2. aşağıdakı məzmunda 11.4.5-1-ci maddə əlavə edilsin:

"11.4.5-1. məktəbəhəzliq qruplarının fəaliyyət göstərdiyi məktəbdənənar tohsil müəssisələrində";

2.1. 8.5-ci maddənin birinci cümləsinə ikinci hələ "müəssisələrində," sözündən

sonra "məktəbdənənar tohsil müəssisələrində," sözələrə əlavə edilsin;

2.2. aşağıdakı məzmunda 11.4.5-1-ci maddə əlavə edilsin:

"11.4.5-1. məktəbəhəzliq qruplarının fəaliyyət göstərdiyi məktəbdənənar tohsil müəssisələrində";

2.1. 8.5-ci maddənin birinci cümləsinə ikinci hələ "müəssisələrində," sözündən

sonra "məktəbdənənar tohsil müəssisələrində," sözələrə əlavə edilsin;

2.2. aşağıdakı məzmunda 11.4.5-1-ci maddə əlavə edilsin:

"11.4.5-1. məktəbəhəzliq qruplarının fəaliyyət göstərdiyi məktəbdənənar tohsil müəssisələrində";

2.1. 8.5-ci maddənin birinci cümləsinə ikinci hələ "müəssisələrində," sözündən

sonra "məktəbdənənar tohsil müəssisələrində," sözələrə əlavə edilsin;

2.2. aşağıdakı məzmunda 11.4.5-1-ci maddə əlavə edilsin:

"11.4.5-1. məktəbəhəzliq qruplarının fəaliyyət göstərdiyi məktəbdənənar tohsil müəssisələrində";

2.1. 8.5-ci maddənin birinci cümləsinə ikinci hələ "müəssisələrində," sözündən

sonra "məktəbdənənar tohsil müəssisələrində," sözələrə əlavə edilsin;

2.2. aşağıdakı məzmunda 11.4.5-1-ci maddə əlavə edilsin:

"11.4.5-1. məktəbəhəzliq qruplarının fəaliyyət göstərdiyi məktəbdənənar tohsil müəssisələrində";

2.1. 8.5-ci maddənin birinci cümləsinə ikinci hələ "müəssisələrində," sözündən

sonra "məktəbdənənar tohsil müəssisələrində," sözələrə əlavə edilsin;

2.2. aşağıdakı məzmunda 11.4.5-1-ci maddə əlavə edilsin:

"11.4.5-1. məktəbəhəzliq qruplarının fəaliyyət göstərdiyi məktəbdənənar tohsil müəssisələrində";

2.1. 8.5-ci maddənin birinci cümləsinə ikinci hələ "müəssisələrində," sözündən

III Şuşa Qlobal Media Forumu

Dünya mətbuatı III Qlobal Media Forumunda Prezident İlham Əliyevin çıxışından əsas məqamları işıqlandırmaqdad davam edir

Dünyanın nüfuzlu mətbuat orqanları Xankəndidə "Rəqəmsal keçidlər: Süni intellekt dövründə informasiya və media dayanıqlığının gücləndirilməsi" mövzusunda III Şuşa Qlobal Media Forumunda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışından əsas məqamları işıqlandırmaqdad davam edir.

AZERTAC xəbər verir ki, Çinin "Sinxua" agentliyinin "Azərbaycan Prezidenti Cınlı qarşılıqlı etimadın yüksək soviyyəsinə al-qışlayib" sərləvhəli məqədə dəri edilib. Yəzida qeyd olsun ki, Prezident İlham Əliyev iki ölkə arasında omekdaşlıq soviyyəsinin yüksək qiymətləndirilən, sən dövründə Cin Xalq Respublikasının Sədri Si Cincip ilə dəfələrə görürəmək imkanı olduğunu, bu il dövlət sefəri zamanı və öten il bəynəlxalq sammit çərçivəsində keçirilən görüşlərdə iki mühüm sonədin - öten il "Strateji tərəfdəşləq" haqqında Boyanat", bu il isə "Hortəlli" strateji tərəfdəşləq əlaqələrinin qurulması haqqında Birgo Boyanat"ın imzalandığını bildirib. Azərbaycanın dövlət başçısı dəqiqətən qızdırıb ki, bənədərələrə dövlətlərərə münasibətərin yüksək formalarını eks edir.

Çinin "Sina", "Finance.sina", "Quanca", "163.com" və digər qəzet və portallarda dərc olunan məqədələrə qeyd olunub ki, Prezident İlham Əliyev bir neçə gün öncə ümumvetəndən pasportları ilə Cino saflar etmək istəyən Azərbaycan vətəndaşları üçün viza rejiminin tamamilə aradan qaldırıldığı, Azərbaycanın iso bir il əvvəl Çin vətəndaşları üçün viza rejiminin tətbiyi barədə məlumat verib, bu addımları xalqlarımız, tələbələrimiz və iş adamlarımız arasında sebəb olacağının vurğulayıb.

Məqədələrə xüsusi olaraq qeyd edilib ki, Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla Çinin hər zaman bir-birinin ərazi bütövül-

yünü və suverenliyini dəstəklədiyi, Bakının Tayvan və digər məsələlərini bağlı Pekinin mövqeyini müdafiə etdiyini bildirib. O homçının iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsinin artırılmasına dair böyük planların olduğunu, artıq Çinin bir çox şəhərindən Azərbaycana və Azərbaycanın ərazisindən Qərbi konteyner qatarları göndərildiyini dəqiqətən qızdırıb. "Biz Si Cincipin irolu sürdüyü "Bir komər, bir yol" təsəbbüsündən əvvəldən dəstəkləmişik və bənədərələrə uyğun noqliyati-logistika infrastrukturunu hazır etmişik", - deyib Azərbaycan Prezidenti vurğulayıb.

Çin mediası dövlətimizin başçısının Ermenistanla davam edən sülh prosesi, AZAL-in təyyaraların qızaya uğraması ilə bağlı Bakının mövqeyi barədə fikirlərindən geniş yer ayırib.

Yaponiya mətbuatı da Prezident İlham Əliyevin Bakı ilə İrəvan arasında sülh sazişinin imzalanmasına dair rəsmi Bakının mövqeyini dəqiqləndirib. Məsəllərdə Azərbaycanın dövlət başçısının sülh müqaviləsinin Ermenistan konstitusiyasına dayışıklık edilən və ATƏT-in Minsk qrupu buraxılan kimi imzalanma biləcəyini vurğuladığı qeyd olunub.

Fransa mətbuatı da III Global Media Forumunda Prezident İlham Əliyevin çıxışından əsas məqamlara yer ayırib. "Euronews" və "RFI" media orqanlarının xəbərlərində dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL aviaşirkətinə məxsus təyyaraların Rusiya somasında vurulması, bu incidentən bağlı qarşı tərəfin hələ de heç bir mənşəti açıqlama verməmisi fikirləri yer alıb. Yapon mediasının xəbərlərində qeyd olunub ki, Azərbaycan dövlətin başçısı Moskvanın hələk olanları ailələrinə və yaralanan şəxslərə, homçının AZAL-in təyyaralarına gərək təminat ödəməsi tələbini irali sürüb. Dövlətimizin başçısının AZAL-a mox-

səzləri sıfat goturulur: "Biz artıq Rusiya tərofını məlumatlaşdırmaq ki, bəynəlxalq ədliyə sistemine müraciət edəcəyik. Biz müəyyən bir qovluk hazırlıyalıq. Biliş ki, buna vaxt lazımdır. On il lazımlı oldu ki, Malaziyaya hava yollarına məxsus "Boeing"lə bağlı tohquqat başa çatınsın. Ancaq bu və adələto nəil olacaq. Biz bunu əldə edəcəyik. Təsəffüs ki, bugünkü vəziyyət itkiyor mənasibətərimiz baxımdan heç də məqəbul deyil".

Yapon mediası Prezident İlham Əliyevin Bakı ilə İrəvan arasında sülh sazişinin imzalanmasına dair rəsmi Bakının mövqeyini dəqiqləndirib. Məsəllərdə Azərbaycanın dövlət başçısının sülh müqaviləsinin Ermenistan konstitusiyasına dayışıklık edilən və ATƏT-in Minsk qrupu buraxılan kimi imzalanma biləcəyini vurğuladığı qeyd olunub.

Macaristan mediasında dərc olunan məsəllərdə Prezident İlham Əliyevin AZAL aviaşirkətinə məxsus təyyaraların Rusiya somasında vurulması, bu incidentən bağlı qarşı tərəfin hələ de heç bir mənşəti açıqlama verməmisi fikirləri yer alıb. Yapon mediasının xəbərlərində qeyd olunub ki, Azərbaycan dövlətin başçısı Moskvanın hələk olanları ailələrinə və yaralanan şəxslərə, homçının AZAL-in təyyaralarına gərək təminat ödəməsi tələbini irali sürüb. Dövlətimizin başçısının AZAL-a mox-

səzləri sıfat goturulur: "Biz artıq Rusiya tərofını məlumatlaşdırmaq ki, bəynəlxalq ədliyə sistemine müraciət edəcəyik. Biz müəyyən bir qovluk hazırlıyalıq. Biliş ki, buna vaxt lazımdır. On il lazımlı oldu ki, Malaziyaya hava yollarına məxsus "Boeing"lə bağlı tohquqat başa çatınsın. Ancaq bu və adələto nəil olacaq. Biz bunu əldə edəcəyik. Təsəffüs ki, bugünkü vəziyyət itkiyor mənasibətərimiz baxımdan heç də məqəbul deyil".

Yapon mediası Prezident İlham Əliyevin Bakı ilə İrəvan arasında sülh sazişinin imzalanmasına dair rəsmi Bakının mövqeyini dəqiqləndirib. Məsəllərdə Azərbaycanın dövlət başçısının sülh müqaviləsinin Ermenistan konstitusiyasına dayışıklık edilən və ATƏT-in Minsk qrupu buraxılan kimi imzalanma biləcəyini vurğuladığı qeyd olunub.

Çin mediası dövlətimizin başçısının Ermenistanla davam edən sülh prosesi, AZAL-in təyyaraların qızaya uğraması ilə bağlı Bakının mövqeyi barədə fikirlərindən geniş yer ayırib.

Yaponiya mətbuatı da Prezident İlham Əliyevin Bakı ilə İrəvan arasında sülh sazişinin imzalanmasına dair rəsmi Bakının mövqeyini dəqiqləndirib. Məsəllərdə Azərbaycanın dövlət başçısının sülh müqaviləsinin Ermenistan konstitusiyasına dayışıklık edilən və ATƏT-in Minsk qrupu buraxılan kimi imzalanma biləcəyini vurğuladığı qeyd olunub.

Fransa mətbuatı da III Global Media Forumunda Prezident İlham Əliyevin çıxışından əsas məqamlara yer ayırib. "Euronews" və "RFI" media orqanlarının xəbərlərində dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL aviaşirkətinə məxsus təyyaraların Rusiya somasında vurulması, bu incidentən bağlı qarşı tərəfin hələ de heç bir mənşəti açıqlama verməmisi fikirləri yer alıb. Yapon mediasının xəbərlərində qeyd olunub ki, Azərbaycan dövlətin başçısı Moskvanın hələk olanları ailələrinə və yaralanan şəxslərə, homçının AZAL-in təyyaralarına gərək təminat ödəməsi tələbini irali sürüb. Dövlətimizin başçısının AZAL-a mox-

Hindistannın "Hindustan Times", "First-post", "Tourguidence" qəzeti vo portallarında Prezident İlham Əliyevin çıxışından əsas məqamlara yer ayrılb. Əsas diqqət AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Prezident İlham Əliyev hələ dərəcədə Bakının Rusiya tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

İsveçin "Swissinfo" nəşrinin etibarlı "Azerbaijan" qəzeti vo portallarında dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Prezident İlham Əliyev hələ dərəcədə Bakının Rusiya tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

Pakistanın "Islamabadpost" nəşrinin etibarlı "Azerbaijan" qəzeti vo portallarında dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

Pakistanın "Islamabadpost" nəşrinin etibarlı "Azerbaijan" qəzeti vo portallarında dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

İsveçin "Swissinfo" nəşrinin etibarlı "Azerbaijan" qəzeti vo portallarında dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

İsveçin "Swissinfo" nəşrinin etibarlı "Azerbaijan" qəzeti vo portallarında dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

İsveçin "Swissinfo" nəşrinin etibarlı "Azerbaijan" qəzeti vo portallarında dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

İsveçin "Swissinfo" nəşrinin etibarlı "Azerbaijan" qəzeti vo portallarında dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

İsveçin "Swissinfo" nəşrinin etibarlı "Azerbaijan" qəzeti vo portallarında dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

İsveçin "Swissinfo" nəşrinin etibarlı "Azerbaijan" qəzeti vo portallarında dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

İsveçin "Swissinfo" nəşrinin etibarlı "Azerbaijan" qəzeti vo portallarında dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

İsveçin "Swissinfo" nəşrinin etibarlı "Azerbaijan" qəzeti vo portallarında dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

İsveçin "Swissinfo" nəşrinin etibarlı "Azerbaijan" qəzeti vo portallarında dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

İsveçin "Swissinfo" nəşrinin etibarlı "Azerbaijan" qəzeti vo portallarında dərəcədən dövlətimizin başçısının AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın tərəfindən hələ de cavab almadiğım bildirib və hadisənin tanınmasını, təsirkarların mosuluyutyo cəlb olunmasını, zərərçəkənlərə təzminat ödənilməsi tövbə edib.

BÖΘ-nin "Şərjh24" qəzeti vo rosmi WAM xəbər agentliyində dərc olunan məlumatlarda Prezident İlham Əliyevin çıxışından əsas məqamlara yer ayrılb. Əsas diqqət AZAL-məxsus təyyaraların vurulması vo 38 sornışının hələ olması ilə nəticələnən bu incidentla bağlı dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Qeyd olunub ki, Prezident İlham Əliyev 1-ci dərəcədə Bakı ilə Vaşinqton arasında müsəbət dinamikaya diqqət çekib və Azərbaycan ilə Ermənistən arasında süni prosesin teşviqi istiqamətindən gəs-tordıtıdı soyloğor gərə Donald Trampə təşəkkür edib. Yazılarda homçının dövlətimizin başçısının fikirlərinə yönəldilib. Bəzən qəsəbələrə qədər dərəcədən dövlətimizin başçısının

اکبىرى - Azərbaycan Milli Mətbuatı - 150

Tarixdən mötbuat hömisi ideoloji mübarizoların, qarşısunduruların, fikir ayrıqlarının, toqquşmaların fəaliyyət meydani olub. Bu manadə mötbuat tarixi həm də müxtəlif siyasi və ideoloji baxışlar sistemini öyrənməsi üçün mühüm mənbələrdən ibidir. Dünyanın on mütərəqqi milli ideologiyaları, on vacib elmi yenilikləri ilk dəfə məzə mötbuat vasitəsilə comiyətə çatdırıldı ki, kimi, fəsizmən və separatizm kimi on zərərlə ideologiyalar da ilk olaraq mötbuat üzərindən təhlükə edilib.

"Əkinçi" ilə başlanan tarix

SSRİ və müstəqillik dövrünü əhatə edir.

Cərəsəsi dövrü bizim milli mötbuatımızın xüsusi bir mərhələsidir. Burada mötbuatın ilkin təməlləri qoyulub. Əlbəttə ki, mötbuatının ilkin inkişaf mərhəlesi bu dövrlə bağlıdır. Bu dövr mötbuatın qurşasında duran birmənərlər vəziyəti xalqı mərəflənməsi idi. Heç şübhəsiz ki, Azərbaycan mötbuatının "qızıl" dövrü olan bu mərhələ mötbuat tariximizin uğurlu illərindən hesab etmək olar.

Dünya mötbuat tarixinin bir parçası olan Azərbaycan mötbuatı bu il on olamətdə tarixi bir hadisəni yaşayır. Zəngin edəbi onenələri olan Azərbaycan mötbuatının yaranmasının 150 il tamam olur. İctimai fikir tariximizin mayasını təşkil edən mötbuatımızın keçidiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq görük ki, mötbuatımızın yaradıcıları na qədər fədakar insanlar olublar. Əlbəttə, indiki informasiya bolğulu mühitiində o dövrün gərcəklilərini dərk etmək o qədər asan deyil. Siyasi konyunkturu formalaşdırınan itticəti bir imperiya olduğunu və onun xalqları istismar etməyini, onları savadsız və

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə azad mötbuatın və hadisələrə yeni baxışın təməli qoyuldu

Azərbaycanda milli istiqalələr edildikdən sonra daxili və xarici toh-lükərlər qarşı ideoloji mübarizə aparmış vəziyəsi də mötbuatın üzərinə düşürdü. Cümhuriyyət hökuməti 3 iyul 1918-ci ilə "Azərbaycan Cümhuriyyəti hökumətinin əxbar" adı altında əzəsən əməyi və idarəetməsi ilə mötbuatın dördüncü məqiyasında peşəkarlıq soviyyəsimə və digər parametrlərinə görə

azərbaycana qoymuşdur. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq, belə bir mültədə mərəflənlər, yenileşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttindən davam etdirərək xalqımızın milli özü-nüdörkündə, milli oyanış prosesindən müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq, belə bir mültədə mərəflənlər, yenileşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttindən davam etdirərək xalqımızın milli özü-nüdörkündə, milli oyanış prosesindən müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq, belə bir mültədə mərəflənlər, yenileşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttindən davam etdirərək xalqımızın milli özü-nüdörkündə, milli oyanış prosesindən müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq, belə bir mültədə mərəflənlər, yenileşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttindən davam etdirərək xalqımızın milli özü-nüdörkündə, milli oyanış prosesindən müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq, belə bir mültədə mərəflənlər, yenileşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttindən davam etdirərək xalqımızın milli özü-nüdörkündə, milli oyanış prosesindən müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq, belə bir mültədə mərəflənlər, yenileşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttindən davam etdirərək xalqımızın milli özü-nüdörkündə, milli oyanış prosesindən müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq, belə bir mültədə mərəflənlər, yenileşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttindən davam etdirərək xalqımızın milli özü-nüdörkündə, milli oyanış prosesindən müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq, belə bir mültədə mərəflənlər, yenileşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttindən davam etdirərək xalqımızın milli özü-nüdörkündə, milli oyanış prosesindən müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq, belə bir mültədə mərəflənlər, yenileşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttindən davam etdirərək xalqımızın milli özü-nüdörkündə, milli oyanış prosesindən müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq, belə bir mültədə mərəflənlər, yenileşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttindən davam etdirərək xalqımızın milli özü-nüdörkündə, milli oyanış prosesindən müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq, belə bir mültədə mərəflənlər, yenileşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttindən davam etdirərək xalqımızın milli özü-nüdörkündə, milli oyanış prosesindən müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq, belə bir mültədə mərəflənlər, yenileşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttindən davam etdirərək xalqımızın milli özü-nüdörkündə, milli oyanış prosesindən müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inkişaf yolu na nəzər salsaq, belə bir mültədə mərəflənlər, yenileşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttindən davam etdirərək xalqımızın milli özü-nüdörkündə, milli oyanış prosesindən müstəsna rol oynayır. Əhəmed bay Ağaoğlu qeyd edirdi ki, azad mötbuat azad fikrin ocağıdır, fikirsi kimi, millet işi özübağılı bir toplumdur.

150 il əvvəl - 1875-ci il yulun 22-də noşra başlanış "Əkinçi"nin ilk sayında Həsən bay Zərdabi türk millətinin yaşamasını, inkişafını, elm və mərifət sahibi olmasına arzulayırdı. Zərdabi döño-döno vurğulayırdı ki, milletin aylaması üçün mütləq mərəflənməsi gərəkliyən və bunu dövrün ziyalıları etməlidir. O qeyd edirdi: "Millətin tərəqqisi elm və mərəfləti bağıdır. Savadsız millet işi dura bilməz".

İtticətiyi cənab Rəsulzadə rəsmiyyətindən keçdiyi inki

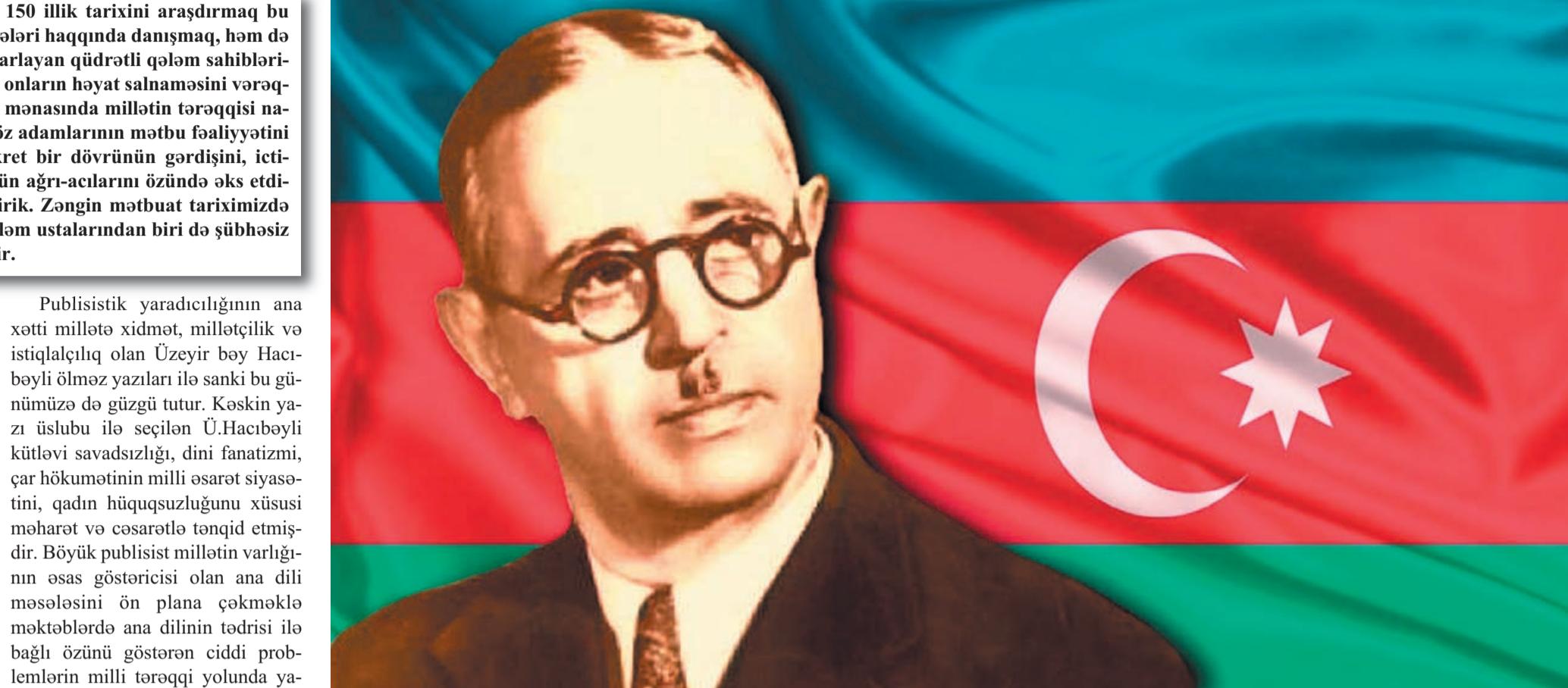
Azərbaycan Milli Mətbuatı - 150

Azərbaycan mətbuatının 150 illik tarixini araşdırmaq bu tarixin ayrı-ayrı mərhələləri haqqında danışmaq, həm də onların yaradıcılıq yolunu izləmək, onların həyat salnaməsinin vərəqləmək deməkdir. Söyün haqqı monasında millətin tərəqqisi namən qələm çalmış bu böyük söz adamlarının mətbü fəaliyyətini araşdırmaqla bizi tarixin konkret bir dövrünün gördişi, içtimai-siyasi mənzərəsinin, o dövrün ağrı-acılarını özündə əks etdirən gərgəkləri ortaya qoya bilir. Zəngin mətbuat tariximizdə özünəməxsus yer tutan belə qələm ustalarından biri də şübhəsiz ki, dahi Üzeyir bəy Hacıbəylidir.

Coxşaxəli mətbü fəaliyyəti ve zəngin publisistik irsi Üzeyir bəy Hacıbəylini ictimai düşüncə tarixinde tekezə Azərbaycan peşkar müsiqisinin banisi, qüdrəti bəstəkar və böyük mərafiyi kimi deyil, həm də bənzərsiz yazı üslubu olan jurnalist-publisist kimi qiymətləndirməyə osas verir. Üzeyir bəy Qorri Müəllimlər Seminariyasını bitirmiş, bir müddət Qarabağda - Hadrutda müəllimlik etmişdi. Sonra Bakıya golib qaynar neft şəhərində müəllimliklə yanşı, müxtəlif qəzetlərdə müxbir kimi çalışmış, eyni zamanda bəstəkarlıq, dramaturqluq etmiş, operalar yazmış, bir çox qəzetiñ redaktoru olmuş, tarixə mədəniyyət, elm, təhsil təşkilatlarında gərkəmliliyi xadim kimi düşmişdir. Lakin sovet döndəmədə onu da çox bəstəkar kimi təblig etmişlər, publisistik fəaliyyəti bir növ kölgədə qalmışdır. Halbuki onun XX əsrin əvvəllərindən başlayaraq 1920-ci ilə kimi davam edən qaynar mətbü fəaliyyəti Azərbaycan ictimai fikrinin və milli özünü-dökinin formallaşmasında mühüm rol oynamışdır.

1904-cü ildə "Kaspı" qəzətində jurnalistik fəaliyyətinə başlayan Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli toplumun azadlığı, millətin savadlanması, cəhalet və zülmənin qurtulması, öz haqqını tanımı, məmləkətin xoşbəxtliyi namına fədakarlıqla qələm çalırdu. Bu baxımdan onun "Heyat", "Irşad", "Tərəqqi", "Həqiqət", "İqbal", "Yeni iqbal", "Doğru söz", "İttihad", "Tərcümən", "Təkamül", "Açıq söz", "Azərbaycan" qəzetiñde və "Molla Nəsreddin" jurnalında publisistik fəaliyyəti olduqca möhsuldar və əhəmiyyətlidir. Üzeyir bəy bu mətbuat orqanlarında "Ordan-burdan", "O yan-bu yan", "O yandan-bu yandan", "Dərəndə-topodon", "Zurna" və s. başlıqlar altında publisistik fəaliyyəti olduqca möhsuldar və əhəmiyyətlidir. Üzeyir bəy bu mətbuat orqanlarında "Ordan-burdan", "O yan-bu yan", "O yandan-bu yandan", "Dərəndə-topodon", "Zurna" və s. başlıqlar altında "Ü", "Üzeyir", "Bir kos", "Filankos", "Behmankos", "Bisavad", "Avara", "Qi" və s. kimi altımdan çox güzil imza ilə qızımetli yazılar dərc etdirmişdir. Dövrün, zamanın nobzı döyünen bu yazıların hər birində comiyətiñ dəyişməyə, tərəqqi etmeye həyacanlı bir çəngiç vərdir. Ona görə də bu fikri söyləməye tam osas vərdir ki, Üzeyir bəyin mətbuat sohifələrində dərc olunmuş 2 mindən çox publisistik yazıñ millətin tərəqqi və tokamulundə böyük rol oynamışdır. Bu yazıların ictimai məzmunu, fəlsəfi-publisistik qayası zülmətədə işçə arxası, mövzü rəngarəngliyi, gürlo-dövrlə baglılığı, toxunduğu problemlərlə çəqdaş dövrümüzün gerçəklilikləri arasındaki paralellik, janr və forqlı üslub palitrisi baxımdan çox cəzbedərdür. Yəni bu irlə müasir dövrümüz arasında maraqlı tarixi paraleller axtarmaqla müasir comiyətiñ də dündürən bir çox suala cavab tapmaq mümkündür.

Üzeyir bəy Hacıbəylinin mətbu irsi

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəzetiñin 210-cü sayında alman mənşəli mühərrir Maqda Neymanın "qoca administratorun" diliñden Qafqaz müsələnlərinin vəsi kimi qələmə vərərək onların haqqında yağındırıcı bəhət, yalan və ittirələrə koskin cavab idi. Tekco tısvəkər ruhu ilə deyil, həm də tutarlı tarixi faktları və möntiqə osaslanan bu yazı 20 yaşı bir gəncin milli mətbuatımızda yeni bir cığır açmasından xəbər verirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli 1905-ci ildə özətrafına demokratik milli rüblü ziyanlıları toplayan "Heyat" qəzetiñdə çap olunmuş "Bir xanım əfəndinin biziñ hüsni-tevəccohü" (10 sentyabr, 1905, N62) sərlövhəli məqalesi ilə məşhurlaşır. Bu yazı "Pəterburqskie vedomost" qəz

Azərbaycan Milli Mətbuatı - 150

Həsən bəy Zərdabi ənənələrinə sadiq qalan mətbuatımız

Azərbaycanın mətbuat tarixi Həsən bəy Zərdabın 1875-ci ildə yaradılmış "Əkinçi" qəzetinin nəşri ilə başlamış və qəzeti ilk sayıının işq üzü göründüyü gün - 22 iyul hərəzə Azərbaycanda Milli Mətbuat və Jurnalistikə Günü kimi qeyd olunur.

"Əkinçi" qəzetinin nəşri bütün Qafqazda öks-soda doğurmuşdur. Qəzeti fealiyyəti Azərbaycanda məraficiliyin osasını möhkəmləndirmiş, millatın yeni qələm sahiblərinin - təfəkkürli ziyanlıları, neçə-neçə jurnalistin noslinin yetişmişində tarixi xidmətlər göstərmədir. "Əkinçi" cyni zamanda qadın azadlığı və qadın təhsil məsləhlərinin töblik etmisi, dini mövhabata, xurafata vo cohalata qarşı keskin çıxışlar etmiş, dövrünün icma-i-siyasi, eləcə də bodiu dünəncisinin inkişafına böyük tökməydi. Ən osası da bütün bù icma-i azadlıq ideyaları milli dilimizdə - Azərbaycan dilində reallaşdırılmışdır.

H.Zərdabın yaradıcısı, təşkilatçı vo redaktoru olduğu "Əkinçi" qəzetini doğma ana dilində nəşr etməkəni mülli mətbuatın bünövrəsinin qoyması, dövrünün ziyanlılarını vo qəzeti atrafında six birləşdirək öz vəzifəsinə şərəf və loyallığı həyata keçirmişdir.

Azərbaycanın mətbuatının banisi H.B.Zərdabın yaradığı qəzet yalnız Azərbaycanca deyil, bütün Şərqdə şəhərlər vo uğurları başlangıçdır. Bu qəzet yalnız okin-biçin mədəniyyətinə deyil, çağdaş dünsincə, müasir təhlükət və təsiyiqat mədəniyyətinin başlangıcıdır. Cəmi iki il nəşr olunan bu qəzet fikirlərde, dünsincələrdə inqilab etdi. XX yüzülliin avvallarında onun övladları "Füyuzat", "Molla Nəsrəddin", "Zənbur", "Şəhələ", "Açıq çöş", "Azərbaycan" oldu.

Azərbaycanın mətbuatının özünəməxsus inşaf yolu vardır. Keçən əsir ovollarından başlayaraq Azərbaycan ziyalıları, xalqımızın qabaqcıl oluları mülli mətbuat yaratmaq uğrunda uzun illər boyu gərgin mübarizə aparmışlardır. XIX əsirin ikinci yarısında belə bir qəzet yarannmış vo xalqımızın mədəniyyətinə həm hər bir hadisəye çevrilmişdir. "Əkinçi" qəzetinin nəşri Azərbaycan xalqının mədəniyyəti tarixində olmamış hadisələrdən. Bu qəzet icimai fikir tarixində olduğunu kimi, realist adəbiyyat, xüsusi poeziyanın qarşısında duran ziyanlıların izah olunmasında vo aydınlaşdırılmışdır.

Əlli boy Hüseynzadının təbliğicə desək, "Aləmi-l-islam" bir qəzetinə qarşıdır. Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Əz vətənə, öz xalqına tomenəsiz xidməti ilə Azərbaycan xalqının yaddaşında obidi zəngin Həsən bəy Zərdabının heyati, eməlləri geləcək nəşrələr üçün təhlükətli və ya qəzeti ilə yastıqlardan xırıldırıb. Təsdiq edildi ki, Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Əz vətənə, öz xalqına tomenəsiz xidməti ilə Azərbaycan xalqının yaddaşında obidi zəngin Həsən bəy Zərdabının heyati, eməlləri geləcək nəşrələr üçün təhlükətli və ya qəzeti ilə yastıqlardan xırıldırıb. Təsdiq edildi ki, Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndən qələmənən keşiyində dayanmışdır.

Zərdabın bay - Həsən bəy Zərdabınə möşəl alıb qaranlıq işçiləndə

Azərbaycan Milli Mətbuatı - 150

Müstəqillik illərində ictimai həyatımızın bütün sahələrində, xüsusi-lə mədəniyyət sahəsində əldə olunan uğurlar bu sahəyə dövlət qayğısının artması ilə izah olunur. Təsadüfi deyildir ki, məhz bu illər ərzində Azərbaycan Milli Kitabxanası milli status almış, Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafı ilə əlaqədar bu sahədə çalışan mütəxəssislərin sozial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı önəmli sənədlər qəbul olunmuşdur. Bu da mədəniyyət müəssisələrinin aktiv fəaliyyətinin əhəmiyyətli də-rəcədə canlanması ilə nəticələnmişdir.

Müstəqillik dövründə ölkəmizdə kitabxana işinin inkişafı Ulu Öndər Heydər Əliyevin, onun layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin adı ilə bağlıdır. Heydər Əliyevin Azərbaycan tarixində oynadığı rol təkcə ictimai-siyasi əhəmiyyətə daşımir. Ümummilli Liderin hakimiyyəti illərində milli-mənəvi dəyərlərimizin mühafizəsi və təbliği, mədəniyyətimizin inkişafı və dünya səviyyəsində tanılılması, həmçinin bu sahədə çalışan mütxəssislərin fəaliyyətinin və istedadının dəyərləndirilməsi istiqamətində də böyük işlər görülmüşdür. Məhz Ulu Öndərin qayğısı və diqqəti sayəsində mədəniyyətin qorunması, zənginləşməsi və inkişafı üçün əhəmiyyətli tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Müstəqilliyini bərpa etməsindən sonra 1993-cü ildə xalqımızın tələbi ilə ikinci dəfə Azərbaycana rəhbərlik etməyə başlamış Ümummilli Lider çox çətin olan

etdirən Prezident İlham Əliyev Azərbaycana rəhbərliyinin ilk illərindən başlayaraq kitab nəşrinə və kitabxana işinə böyük diqqət yetirməyə başlamışdır. Heç də təsadüfi deyildir ki, 2003-cü ilin sonlarında birinci dəfə respublikamızın Prezidenti seçildikdən sonra onun imzaladığı ilk sərəncamlar məhz ölkə kitabxanalarının latin qrafikalı Azərbaycan əlifbası ilə çap olunan kitablarla təmin edilməsinə inqilabi xidmət edən və dünya miqyasında analoqu olmayan 2004-cü ilin yanvar ayında imzaladığı silsilə sərəncamlar olmuşdur. Müstəqil Azərbaycanda kitabxana işinin sürətli inkişafı və oxucuların kitabxanaları "gəydisi"na, habelə Milli Kitabxana

Azərbaycan xalqının maddi-mədənirsinin mühafizəcisi sayılan Milli Kitabxana fəaliyyətə başladığı 1923-cü ildən istər ölkə daxilində, istərsə də ölkə xaricində çap olunan kitabları, dövri mətbuatı

102 il önce 5 min nüsxə kitabla fəaliyətə başlayan Milli Kitabxananın fondunda bu gün 4 milyon 702 min 735 nüsxə ədəbiyyat toplanmışdır. Zəngin kitab fondunda malik Milli Kitabxanada Azərbaycan kitab mədəniyyətinin ilk nümunələri - əlyazma kitabları, daşbasma üsulu ilə çap olunmuş və ilk çap kitabları, XIX əsrəndə bu günədək nəşr olunan dövri mətbuat nümunələri toplanmışdır. Kitabxananın Nadir kitablar və kitabxana muzeyi şəbəsində dünyanın 20-yə yaxın dilində ən qədim kitablar, muxətərif elm sahələrinə aid fundamental tədqiqat əsərləri, qiyametli sorğu ədəbiyyatları mühafizə olunur. Miniatür kitab kolleksiyası, nəfis təribatlı kitab nüsxələri oxucularda böyük maraq doğurur. Nadir kitablar fondunda dünyanın ən qədim nəşriyyatlarından biri olan "Elzevir qardaşları nəşriyyatı"nın zəngin kolleksiyası mühafizə olunur. Bu kolleksiyanın latin dilində "Homerin Hesiodla mübahisəsi" (Anno, 1573) kitabının kitabxananın ən qədim kitabı kimi göstərmək olar. Milli Kitabxananın kolleksiyasında XVI əsrə aid ən qədim çap kitabları içərisində nadir nəşrlərdən biri kimi "Türklər haqqında 10 nəsihət" (Yena şəhəri, 1595, alman dilində) hesab olunur. Nadir kitablar fondunda Qafqazşunaslıq,

"Qanuni-Qüdsi" əsəri, Füzulinin 1849-cu ildə Təbrizdə çap olunan "Divan"ı, "Bengü Bادе" (1845) və "Leyli və Məcnun" (1858) əsərləri, M.F.Axundovun "Təmsilatı"nın (1860) Tiflis nəşri və başqa əsərləri qeyd etmək olar. Kitabxanada Azərbaycan bəstəkarlarının əlyazmalarının "Qızıl Fondu" mövcuddur, Fonoteka fondunda 30 minə yaxın səsyazması qorunub saxlanılır.

Milli Kitabxananın fondunun mühüm tərkib hissələrindən birini dövri nəşrlər təşkil edir. Onlar kitablara nisbətən daha operativ hesab olunur. Burada elmin və texnikanın yenilikləri və nailiyyətləri, iştər ölkə daxilində, istərsə də xarici ölkələrdə ictimai və mədəni həyatın bütün tərəfləri işıqlandırılır. Lakin onlar kitaba nisbətən daha tez köhnəlir.

Milli Kitabxananın Azərbaycan ədəbiyyatının arxivini fondunda mətbuat tariximizin misilsiz bir hissəsi - 1875-1930-cu illəri əhatə edən qəzet materiallarının orijinalları və fotosurətləri, eləcə də Azərbaycan mətbuatının inkişafında mühüm rol oynayan jurnal komplektləri qorunub saxlanılır. Kitabxanada saxlanılan ən qədim milli qəzet milli mətbuatımızın ilk qaranquşu hesab olunan, Azərbaycan demokratik mətbuatının bünövrəsini qoyma

lərin orijinalinin mütəmadi istifadəyə verilməsi onların məhv olmaq təhlükəsinə yaradır. Onların gələcək nəsillərə çatdırılması üçün istifadə edilən texnologiyalar içərisində ən mütərəqqi metodlardan biri onların komplektlərinin skan edilərək elektron variantda saxlanmasıdır.

Milli Kitabxananın Azərbaycan ədəbiyyatının arxiv fondunda mühafizə olunan XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəllerində nəşr edilmiş müxtəlif qəzetlərin tam komplektlərinin elektron versiyası yaradılmışdır və kitabxananın saytında "E-dövri mətbuat" bölməsində yerləşdirilmişdir. Hazırda kitabxanada dövri mətbuat nümunələrinin elektronlaşdırılması işi davam etdirilir. Ötən əsrin ikinci onilliyində qədim yurd yerimiz İrəvanda Azərbaycan dilində "Lək-lək" (1914), "Bürhani-həqiqət", "Zəngi" (1924-1927), "Qızıl Şəfəq" (1927-1937) kimi qəzet və jurnallar nəşr olunurdu. Bu qəzetlər İrəvanın mədəni, ictimai-sosial həyatında baş vermiş hadisələrin işıqlandırılmasında böyük əhəmiyyət kəsb edirdilər. Milli Kitabxanada Qərbi Azərbaycanda, İrəvanda Azərbaycan dilində nəşr olunan qəzetlərin nüsxələri mühafizə olunur. Qəzetlər oxucuların istifadəsi üçün elektronlaşdırılıb. Bu gün bu sənədlər Qərbi Azərbaycanda ədəbiyyatımızın, mətbuat və mədəniyyətimizin və bütövlükdə mədəni irsimizin tədqiqi ilə bağlı böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Hazırda kitabxanamızda dövri mətbuat nəşrlərinin boyuk əksəriyyəti, 198 adda qəzet - "Əkinçi", "Açıq söz", "Al bayraq", "Asari Həqiqət", "Azərbaycan", "Bəsiroğlu", "Doğru söz", "Doğru yol", "El", "Gənc işçi", "Günəş", "Həyat", "Hilal", "Hümmət", "Hürriyət", "İttihad" və s., 878 adda isə jurnal - "Molla Nəsrəddin", "Dəbistan", "İnqilab" və mədəniyyət", "Maarif işçi", "Maarif yolu", "Zənbur", "Musulmanskiy mir" və s. elektron sənəd formasında istifadəçilərə təqdim olunur. Milli Kitabxanada aparılan bu iş Azərbaycanın milli mətbuat sərvətlərinin qorunması üçün böyük əhəmiyyətli mənbələr hesab olunur. Elektron versiya isə onları indiki istifadəçilər və gələcək nəsillər üçün saxlayaraq istifadəsini təşkil etməyə sərajdı yaradır.

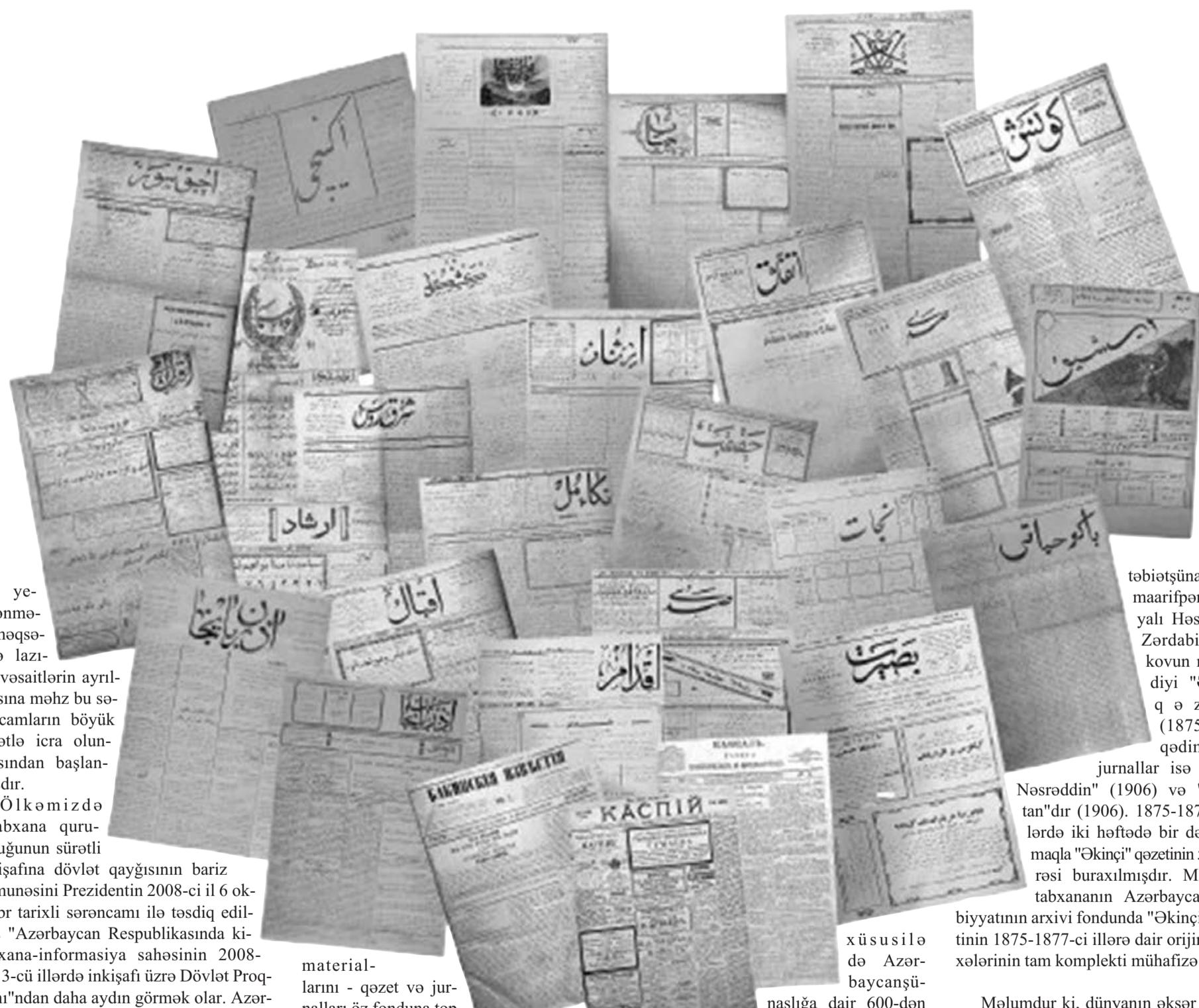
Bu gün nəşr olunan dövri mətbuat materialları (jurnal və qəzetlər) bəzən bizə gündəlik məlumatları çatdırmağa xidmət edən adı məlumat daşıyıcıları kimi görünə bilər. Ancaq gələcəkdə kitabxanalarда, onların arxiv fondlarında mühafizə olunan həmin dövri mətbuat orqanlarının səhifelərində bu günümüz üçün tarixi əhəmiyyət kəsb edən məlumatlar, tarixi faktlar tariximizin bir sıra məqamlarına işiq salmaqdə mühüm mənbə rolunu oynayırlar.

Milli Kitabxanada kitab və dövri mətbuat fondlarında mühafizə olunan qiyamətli nəşrlərin konservasiya olunaraq gələcək nəsillərə çatdırılması məqsədilə bir sıra layihələr həyata keçirilir. Bu layihələrin həyata keçirilməsində alman istehsalı olan A3, A2, A1 formatlı Zeutshel OS 12002 markalı Omniscan skanerlər vəstisilə dövri mətbuat materiallarının konservasiya olunaraq gələcək nəsillərə çatdırılması təmin olunur.

Azərbaycan Milli Kitabxanasının fondunda olan ədəbiyyatların, xüsusiilə dövri mətbuat materiallarının mühafizəsi, onlardan oxucuların sistemli ictimai istifadəsinin təşkili üçün əhəmiyyətli tədbirlər həyata keçirilir. Kitabxananın fondlarında müasir tipli mobil kitab rəfləri quraşdırılmışdır. Tozu, rütubəti, işığı buraxmayan və qiymətli sənədlərin digər kənar təsirlərdən qorunmasına xidmət edən mobil kitab rəfləri eyni zamanda yeni nəşrlərin yerləşdirilməsi imkanlarının da iki dəfə artırılmasına kömək edir. Müasir dünya standartlarına uyğun işıqlandırma, havalandırma və rütubət rejimini tənzimleyən avadanlıqlar, qazla işləyən avtomatlaşdırılmış yanğınxəbərverici və yanğınsöndürücü sistemlər istifadəyə verilmişdir. Fondun xüsusi mobil kitab rəflərində yerləşdirilməsi həm oxucuya xidmət işini yaxşılaşdırır, həm də kitab və milli mətbuat nümunələrimizin etibarlı qorunaraq gələcək nəsillərə çatdırılmasında müüm rol oynayır.

*Ədibə İSMAYILOVA,
Azərbaycan Milli Kitabxanasının
elmi işlər və kitabxana-informasiya
xidməti üzrə direktor müavini,
Əməkdar mədəniyyət işçisi,
tarix üzrə fəlsəfə doktoru*

Milli matbuat tariximizin saxlanc yeri - Milli kitabxana

o illerdə ölkəmizin siyasi, iqtisadi və sozial problemlərin çəngində boğulmasına baxmayaraq, çətinlikləri aradan qaldırmaqla bərabər, quruculuq fəaliyyətini də uğurla davam etdirməyə nail olmuşdur. Mədəniyyətimizin, milli-mənəvi dəyərlərimizin, həmçinin hələ 1970-1980-ci illərdə özünün qurub-yaratdığı mədəniyyət müəssisələri şəbəkəsinin yenidən inkişafına dəstək olmusdur.

finə dəstək olmuşdur.

Ulu Öndər Azərbaycana rəhbərliyinin ikinci dövründə - 1995-1997-ci illərdə 4 dəfə Milli Kitabxanada olmuş və müxtəlif tədbirlərdə iştirak etmişdir. Bu tədbirlərdə şəxsən iştirak etməklə, kitaba, kitabın qorunduğu ocağa, həm də təqdimatı keçirilən əsərə və müəllifə hörməti, sayığını ifadə etmiş olurdu. İndiyə kimi mövcud olan tarixi sənədlərdə və dünyanın ən görkəmli şəxsiyyətlərinin çıxışlarında, elm, mədəniyyət və dövlət xadimlərinin məşhur deyimlərində kitabxana haqqında çox dəyərli fikirlərin söyləndiyi məlumdur. Lakin bu kəlamlar içərisində Azərbaycan xalqının böyük oğlu Heydər Əliyevin kitab və kitabxana haqqında söylədiyi "Kitabxana xalq üçün, millət üçün, cəmiyyət üçün müqəddəs bir yer, mənəviyyat, bilik, zəka mənbəyidir. Ona görə də kitabxanaya daimi hörmət xalqımızın mədəniyyətini nümayiş etdirən amillərdən biridir!" fikirləri öz elmi tutumu, dərin məzmunu və bədii yükü baxımından çox yüksəkdə dayanır. Mübaligəsiz demək olar ki, Ulu Öndərin böyük mənəvi və fəlsəfi mahiyyət kəsb edən bu fikirləri dunya mədəniyyəti tarixində kitabxana haqqında ən müdrik kəlam, elmi və mədəniyyət mədəniyyət təlimatlaşdırıcı

ni əhəmiyyətə malik olan fikirlərdir. Bütün cəmiyyətlərdə kitab, mətbuat mədəniyyətin silahı, sivilizasiyanın bünövrəsi, biliyin mənbəyi, təhsil, tərbiyə və informasiyanın əsas aparıcı vasitesi kimi çıxış etmiş, cəmiyyət üzvlərinin biliyə, zəkaya, müdrikliyə, kamala gedən yoluunu işıqlandırmışdır. Məhz buna görədir ki, kitabı toplayan, qoruyan, saxlayan, əsr-dən-əsrə, nəsildən-nəslə oturən kitabxanalar həmişə ölkənin mədəni inkişafının əsas göstəricisi hesab edilmişdir. Tariximizin lap qədim qatlarında formalaşan bu ideya Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən yüksək zirvəyə qaldırılmış, ona yeni məna və məzmun verilmiş, bila-vasitə xalqın ümumi mədəni səviyyəsi ilə əlaqələndirilmişdir.

Mədəniyyət sahəsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin kursunu uğurla davam

Qüdrətli Azərbaycana gedən yolun başlanğııcı

Xalqımızın Ulu Öndarı Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etdiyi hər bir dövr respublikamızın tarixinə qırurdoğuran hadisələrlə, möhtəşəm uğurlarla həkk olunub. Sovet dövründə Azərbaycanı geridə qalmış aqrar respublikadan ittifaqın sənaye mərkəzlarından birinə çevirən Heydər Əliyev 1993-cü ildə siyasi hakimiyyətə qayıdışı ilə müstəqiliyimizi xilas edib, müasir Azərbaycan dövlətini yaradıb.

Müstəqillik mücadiləsinin yeni mərhələsi

Ela buna görə də Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olan hər bir tarix, hər bir əlamətdar hadisə bizim üçün doğma və eozidir. Çünki həmin tarixlərin, hadisələrin hər biri Azərbaycanın müasir tarixinin döñən nöqtələridir, inkişafın, yüksəlisin, güclü dövlətçiliyin temol gülənləridir. Ölkə ictihadı tərəfindən həmin günler hər zaman böyük minnotdarlıq hissi ilə xatırlanır.

Heydər Əliyevin 1990-ci il iyulun 22-də doğulduğu boyaya-başa çatlığı Naxçıvana gəlişdi. Həmin vaxt Heydər Əliyev Naxçıvanda böyük coşku ilə qarşılıqlı şəhərdən gəlmişdir. Və bu coşku ilk növbədə Heydər Əliyevin ictihadı arasındakı yüksək nüfuzunun, Azərbaycan xalqının özü hədi oğluna olan dərin ehtiramının təcəssümüne çevrilmişdir. Çünki Heydər Əliyev buna qədər harada və hansı vəzifədə çalışmasından asılı olmayaraq öz dövlətinin və xalqının rüfahı, yüksəlsəsi üçün çalışmış, Azərbaycanın inkişafına və intibahına nail olmuşdur. O cümlədən Naxçıvan Muxtar Respublikasının ötən əsrin 70-ci illərindən əldə etdiyi sosial-iqtisadi nailiyyyətlər Heydər Əliyevin respublikamıza müdrik rəhbərliyin nəticəsi idi.

Heydər Əliyevin Naxçıvana qayıdı həm də getdikcə vəsüfat olan milli azadlıq mücadiləsi dövründə qədəm qoymuşdu. Əslində bu prosesin de inkişafında Heydər Əliyevin böyük xidmətlərivardı. Belə ki, hələ 20 yanvar hadisələrindən sonra Ulu Öndərin Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək sovet ordusunu tərəfindən Bakıda tördələn cinayətə görə sort etirazın bildirməsi, baş vərənlərdə SSRİ rəhbərliyinin məsuliyyət daşıdıcılarını casarətə boyan etməsi milli azadlıq mücadiləsinə də böyük təkan vermişdi. Heydər Əliyevin casarəti Azərbaycanın müstəqiliyi uğrunda mübarizə aparanları daha da ruhlandırmış, onlar üçün mühüm stimul olmuşdu.

Dahi siyasetçinin 1990-ci il iyul ayının 20-də Moskvadan Azərbaycana

Naxçıvanda boykot edilməsi sıradan deyil, olduqca müthum siyasi hadisələrdir. O dövrde bütün bunları etmek böyük qəhrəmanlıq, cəsarət və hünər tələb edirdi. Bu, Ulu Öndərin daslığı yüksək milli və mənəvi deyirlərdən, reallaşacağına əmin olduğu və inandığı müstəqillik ideyalarından xəbər verirdi. Və bu gün döñən tarixə baxanda, prosesləri tohli edəndə Ulu Öndər Heydər Əliyevin no qədər böyük, vətənpərvər, əsl milli lider olduğunu görürük. Bütün bunlar isə xalqımızın Heydər Əliyevin müəllifiyyi və liderliyi ilə yazılın müasir dövlətçilik tariximiz parlaq sohifələridir. Dövlətçiliyimizin belə sohifələri isə gələcək nəsillər üçün nümunədir, mayakdır.

Əbədiyəş şəxsiyyət Heydər Əliyevin 1991-ci il sentyabrın 3-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Sovetinin Sədri seçilmiş isə inənik Naxçıvanı, bütün Azərbaycanın heyatında mühüm siyasi hadisə oldu. Məlum olduğu kimi, sovetlərin sonu yaxınlaşdırıqca, Ermenistan respublikamızın digər orzularında olduğu kimi, Naxçıvanın istiqamətindən də herbi toxibratları artırdı. Belə vəziyyətdə Azərbaycanın mərkəzi həkimiyətinin qətiyyətsizliyi torpaqlarımızın işgaldən sonra işləşdirildi. Nəinki müstəqilliyimiz təhlükə altında idи, ölkəmiz parçalanınan astanásında idi.

Həmin böhrənlər günlərdə xalqın gələcəyə olan ümidi yaşıdan yalnız Heydər Əliyev şəxsiyyəti idı. Bütün ölkə ictimaayıtı inanır ki, Azərbaycanı düşdüyü vəziyyətdən mehz Heydər Əliyev xilas edə bilər. Bu məqsədə Ulu Öndərin ünvanına Azərbaycanın hər yerindən saysız-hesabın məktublar ünvanlanırdı. 1992-ci il noyabr ayının 21-də Naxçıvanda Heydər Əliyevin sedriyyi ilə Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis olunması da Ulu Öndər olan inanın təcəssümü idi.

1990-ci ilin 22-də Naxçıvana qayıdıldıqdan sonra xalqımızın müstəqillik mübarizəsinin möhtəşəm salnaməsi yaranan, Muxtar Respublikanı Ermenistanın işğalından qoruyan Heydər Əliyev 1993-cü ildə qurtuluş missiyasını da şərəfle yerinə yetirərək, dövlətçiliyimizi sarsılmış, müstəqilliyimizi əbədi etdi. Naxçıvana və böyük siyətə qayıtdıqdan sonra başladığını tarixi missiya ilə Heydər Əliyev həm də Azərbaycan dövlətinin memarına və xalqımızın ümumiyyəti liderinə çevrildi.

Ulu Öndərin müyyən etdiyi siyasi kurs və inkişaf strategiyası, dövlətçilik xətti Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir, layiqincə yasadır. Heydər Əliyevin şah osoru olan müasir Azərbaycan dövləti bu gün bölgədə lider, dünyada söz sahibidir. Bu sırasız həm də torpaqlarımızın işğaldən azadlığını təmin etdi, Azərbaycanın dayanınan qəlib dövlətinə çevrilib. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın nail olduğu hər bir uğur getdiyimiz yoluñ düzgünlüğünün təcəssümü olmaqla yanaşı, belə bir həqiqət ortaya qoyur ki, Heydər Əliyev siyətinin davamı bu günümüzün göləcəyimiz yeganə təminatıdır.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

YAP nümayəndə heyəti Şimali Kiprə səfər edib

Şimali Kipr Türk Cumhuriyyətinin (ŞKTC) hakim Ulu Öndərin siyasi fəaliyyətinin Naxçıvan dövrünün möhtəşəm nümunələridir.

Qalib dövlət

Müstəqilliyimiz ilk illərində ölkədə çərçivən edən ağır siyasi-hərbi proseslər, bütün sahələri cəngiye almış derin böhrən orta və yaşılı nəslin xatirindədir. Bir tərəfdən torpaqlarımız işğal olunur, digər tərəfdən ölkədə separatçı meyilleri baş alb gedirdi. Həkimiyətdə olan qruplar ölkəni tonəzzül, möhvolma astanasına gotirib çıxarmışdır. Nəinki müstəqilliyimiz təhlükə altında idil, ölkəmiz parçalanınan astanásında idi.

Həmin böhrənlər günlərdə xalqın gələcəyə olan ümidi yaşıdan yalnız Heydər Əliyev şəxsiyyəti idil. Bütün ölkə ictimaayıtı inanır ki, Azərbaycanın hər yerindən saysız-hesabın məktublar ünvanlanırdı. 1992-ci il noyabr ayının 21-də Naxçıvanda Heydər Əliyevin sedriyyi ilə Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis olunması da Ulu Öndər olan inanın təcəssümü idi.

1990-ci ilin 22-də Naxçıvana qayıdıldıqdan sonra xalqımızın müstəqillik mübarizəsinin möhtəşəm salnaməsi yaranan, Muxtar Respublikanı Ermenistanın işğalından qoruyan Heydər Əliyev 1993-cü ildə qurtuluş missiyasını da şərəfle yerinə yetirərək, dövlətçiliyimizi sarsılmış, müstəqilliyimizi əbədi etdi. Naxçıvana və böyük siyətə qayıtdıqdan sonra başladığını tarixi missiya ilə Heydər Əliyev həm də Azərbaycan dövlətinin memarına və xalqımızın ümumiyyəti liderinə çevrildi.

YAP nümayəndə heyəti Şimali Kiprin Baş naziri Ünal Üstə ilə də görüşüb. Görüş zamanı Azərbaycan və ŞKTC arasında

genişləndirilən, qarşılıqlı təcərüt imkanlarının araşdırılması, turizm, təhsil və sosial sahələrdə birgə layihələrin həyata keçirilməsi imkanları qəbul edilib.

Tərəflər regionda sülh və sabitliyin qorunmasına vacibliyini də xüsusi olaraq qeyd ediblər.

Bundan əlavə, nümayəndə

heyəti Şimali Kipr Türk Cumhuriyyətinin sədri Ziya Özürtük

adından Barış Hərəkatının 51-ci ildönümü münasibəti

verilən rəsmi ziyaftədə iştirak edib.

* * *

İyul 20-də Şimali Kipr

Türk Cumhuriyyətyində (ŞKTC)

1974-cü il Barış Hərəkatının

51-ci ildönümü münasibəti

verilən rəsmi ziyaftədə iştirak edib.

Mərasimlər müxtəlif ölkələri təmsil edən nümayəndə heyətləri qatılırlar. Yeni Azərbaycan Partiyasının nümayəndə heyəti də rəsmi tədbirlər keçirilib.

Mərasimlər müxtəlif ölkələri təmsil edən nümayəndə

heyətləri qatılırlar. Yeni Azərbaycan Partiyasının nümayəndə

heyəti də rəsmi tədbirlər keçirilib.

YAP nümayəndə heyəti

"Ay ilduz - cyni yoldayıq"

şüarı altında keçirilən strateji

infrastruktur layihələrinin

təqdimatında da iştirak edib.

Yeni Lefkoşa Dövlət Xəstə-

xanəsının teməlqöymə mərasim

simi və Lefkoşa Şimal Dairəvi

Yolu üzündə inşa edilən

körpülü kəsişmənin açılışlı

olub.

Nümayəndə heyətinin səfəri

iyul 21-də başa çatıb.

"Azərbaycan"

Azərbaycanın dəstəyi ilə Əfqanistanda qadınlar üçün xalçaçılıq üzrə tədris mərkəzi açılıb

İyul 20-də Kabil şəhərində Azərbaycanın Əfqanistandakı səfiri İlham Məmmədovun iştirakı ilə Ənənəvi

Əfqan Sənəkarlığının İnkısafüçün

Xalçaçılıq üzrə Tədris Mərkəzinin açılışı olub.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti

idarəsindən AZERTAC-a verilən məlumatə görə,

məşğulluğun artırılması və ənənəvi əfqan sənətərinin qorunmasına məqsədi daşıyan layihə

Xarici İşlər Nazirliyinin nəzdində fealiyyət

göstərən Azərbaycan Beynəlxalq İnkışafa Yاردım Agentliyinin (AIDA) maliyyə dostayı, həbelə İsləm Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) Əfqanistandakı nümayəndəliyi və Əfqanistandan işləməsi məqsədi daşıyan layihə

zirvəsi 2026-cı ilde İƏT Dövlət və Hökumət Başçıları

Zirvəsinə sədrlik etməsinin xüsusi önem

dərəcəsi ilə əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Əfqanistanın əməkdaşlığı əsaslıdır.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribatları nəticəsində yaralanmış, doğmaları qətlə yetirilmiş, əsir və girovluqda olmuş şəxslər ifadə veriblər

Ermənistannan Azərbaycana qarşı horbi tacavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhino cinayətlər, mühərbi cinayətləri, o cümlədən tacavükkar mühərbinin hazırlanması və aparılması, soyqrımı, mühərbi qanunları və qaydalarını pozma, həbələ terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyəyələşdirmə, hakimiyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər tətənəmdən təqsirləndirilən Ermənistən Respublikasının votəndəşərə Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin barosunda olan cinayət işləri üzrə açıq məhkəmə prosesinin baxış iclası iyulun 21-də davam etdirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakı Herbi Məhkəməsində hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Camal Ramazanovdan və Anar Rzayevdən ibarət tərkibdə (ehtiyat hakim Günel Səmədova) keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxslərin hor biri bildikləri dildə tərcüməçi, həmçinin müdafiələri üçün vəkillərlə tomin olunub.

Icləsə təqsirləndirilən şəxslər, onların müdafiəçiləri, zərərçəkmiş şəxslərin bir qismi, onların hüquqi vəsirləri və nümayəndələri, həmçinin dövlət ittihəməni müdafiə edən prokurorlar iştirak ediblər.

Hakim Zeynal Ağayev prosesdə ilk dəfə iştirak edən zərərçəkmiş şəxslərə məhkəmə heyətinə, dövlət ittihəməni müdafiə edən prokurorları, tərcüməçiləri və s. təqdim edib, həbələ onların qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş hüquqlarını və vəzifələrini izah edib.

Zərərçəkmiş şəxs Şəhər Talibova 1988-ci ildə Ermənistəndə dəbdəbə yurdlarından deportasiya edildiyi, Şuşa rayonunda maskunlaşdırılmış, həyat yoldasının Xocalıda işləməsi ilə əlaqədar ora köçükələrini bildirib. O, azərbaycanlılarla qarşı təzyiqlər başlayanda avtobusa daşınması nəticəsində 10 gülənk körpəsinin gözəni şüşə qırğıq batlığı söyləyib.

Mən də mütemadi olaraq döyüldürdüm, işgəncələrə məruz qalrdım. Məni avtomatın qundağı ilə, bəllə, armaturla, dəyənəklə döyüblər. Ağzımdakı bütün dişlərimi sindiriblər", - deyə o eləvə edib.

Zərərçəkmiş şəxs Şəhər Talibova 1988-ci ildə Ermənistəndə dəbdəbə yurdlarından deportasiya edildiyi, Şuşa rayonunda maskunlaşdırılmış, həyat yoldasının Xocalıda işləməsi ilə əlaqədar ora köçükələrini bildirib. O, azərbaycanlılarla qarşı təzyiqlər başlayanda avtobusa daşınması nəticəsində 10 gülənk körpəsinin gözəni şüşə qırğıq batlığı söyləyib.

1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə baş vermiş Xocalı soyqırımı zamanı çatılınlıq meşəyə qəsdiqlərini, iki gün orada qaldıqdan sonra Ağdamda gedə bildiklərini deyib. O, dövlət ittihəmci Fuad Musayevin sualına cavabında deyib ki, soyqrımı zamanı onun qaynatınması və qayınanı 7 gün girovluqda saxlanılıb. Habelə digər qohumları girovluqda saxlanılıb, bir qismi isə itkin düşüb.

"Övladlarım ciddi travma alıb. Bakıya qayıdan sonra qızım ulduzları raketo bənzərdi. Göydə ulduz gəndərə deyirdi, ana, raket atrılar, gedək...", - deyə o eləvə edib.

Yeganə İbrahimova deyib ki, Kəlbəcərə hücum olan zaman 1993-cü ilin may ayında "KamAZ" markalı yüksək sürətli avtomobil ilə oradıdan çıxarken "Tunel" adlı orazidə maşın Ermənistən silahlı qüvvələri tərəfindən atəş məruz qalıb. Həmin vaxt "KamAZ"da texminən 40 nəfər, o cümlədən Y.İbrahimovanın doğmaları (5 nəfər) olub. Hadiso zamanı 15 yaşlı Y.İbrahimova, atası, anası, qardaşları yaralanıb. Özüño 8, 14 yaşlı qardaşı Müşfiq 5 gülən deyib. Atası Nadir Əliyev, anası Nüşəbə Əliyeva və 11 yaşlı qardaşı Tural Əliyev avtomobile yaralı vəziyyətə yandırılaraq qotla yetiriliblər, onların meyitləri inidiyədək tapılmayıb.

O və qardaşı Müşfiq girov götürüb. Girovların bir qismi, o cümlədən Y.İbrahimova Heyvali kəndində aparılıb. Girovluqda olduğu müddətə Xankəndidə və Xocalıda saxlanılıb. Y.İbrahimova dövlət ittihəmci Vüsal Abdullayevin suallarına cavabında bildirib ki, dəyişdirilməsi üçün 1994-cü ildə əvvəlcə Ermənistən, oradan isə Rusiyanın Rostov vilayətindən aparılıb. O, 1995-ci il mayın 12-də Azərbaycana qaytarıldığına bildirib. V.Qəmbərov təqsirləndirilən şəxs Bako Sahakyanın vəkilinin sualına cavabında isə mühərbiyə gedənə qədər Dörin Özüllər Zavodunda çalışdığını qeyd edib.

Zərərçəkmiş Vladislav Alimov ifadəsində 1992-ci ildə döyüşlər zamanında qapalı kəllə-beyn travması aldıqını, Ermənistən silahlı qüvvələrinin hərbçiləri tərəfindən isir götürürlərə Xankəndiyə aparıldığını bildirib. O, əvvəlcə 6-dək əsirlikdən azad olunaraq Azərbaycan tərəfinə təhlil verilib.

Vaqif Qənbərov ifadəsində 1993-cü ildə Kəlbəcərə Ermənistən silahlı qüvvələrinin hərbçiləri ilə döyüşlər zamanı isir götürüldüyü, İrəvana aparılarla Ermənistən DTX-də saxlanıldıqını bildirib. Daha sonra Güm-rü şəhərinə aparılaraq orada saxlanılıb. Əsirlikdə olduğu vaxt işgəncələrə məruz qalıb. O, Baş prokurorun böyük köməkçisi Vüsal Əliyevin sualına cavabında 1995-ci il mayın 12-də Azərbaycana qaytarıldığına bildirib. V.Qəmbərov təqsirləndirilən şəxs Bako Sahakyanın vəkilinin sualına cavabında isə mühərbiyə gedənə qədər Dörin Özüllər Zavodunda çalışdığını qeyd edib.

Ağəsəfer Şükürov ifadəsində 1994-cü il fevralın 12-dən 13-nə keçən gecə Kəlbəcərə istiqamətində döyüşlər zamanı Ermənistən silahlı qüvvələri tərəfindən isir götürüldüyü söyləyib. O, əvvəlcə qısa müddət Kəlbəcərə, sonra isə Xankəndidə istintaq tocridən, Şuşa həbsxanasında ağır şoritədə saxlanılıb. 1995-ci il iyulun 8-də əsirlikdən azad olunub.

A.Şükürov Baş prokurorun xüsusi tapşırıqları üzrə köməkçisi Tuqay Rəhimlinin sualına cavabında deyib ki, əsirlikdə olduğu müddətdə bütün azərbaycanlılar - mülki şəxslər və hərbçilər döyüldürdü. "Digerləri kim

Elgün Ələkbərov ifadəsində pambıq zavodunda traktoru işləyərən 2021-ci ildə Tərtərə Ermənistən silahlı qüvvələrinin basdırıldıq

Rafiq İsmayılov ifadəsində 1993-cü il avqustun 24-də Füzulidə qızığın

döyüşlər zamanı 6 gülən yarası alaraq isir götürüldüyü bildirib. Deyib ki, Ermənistən silahlı qüvvələrinin hərbçiləri onu yaralı vəziyyətdə döyüb, gülən yaraları aldığı yerləri təpikləyiblər.

Baş Prokurorluğun Dövlət ittihəminin müdafiəsi üzrə idarəsinin şöbə reisi Nəsir Bayramovun sallarını cavablandırıban R.Ismayılov həmin il sentyabrın 4-də Ermənistən silahlı qüvvələrinin hərbçilərinə möxsus "Niva" markalı avtomobilə əsirlikdən qaçdığını söyləyib.

Zərərçəkmiş Elşən Talibov ifadəsində 1990-ci il mayın 29-da Ağdamın Əliağalı kəndində həmkəndliləri Nuri Cəfərov və Ziyad Cəfərovla birləşdə ermonilər tərəfindən girov götürüldüyü bildirib. Onlar girov götürürərən döyülib, üzərlerində olan pulları və əşyaları alıb. 5 gün sonra 55 əsər ibribinizi heyvan qarşılığında Azərbaycan tərəfinə təhlil veriliblər.

Hüseyin Əliyev ifadəsində 1995-ci il fevralın 1-də horbi xidmətdə olarkən dumanlı havaya yolu azması nəticəsində Tərtərə Ermənistən silahlı qüvvələrinin hərbçiləri tərəfindən isir götürüldüyü bildirib. 1 il 4 ay sonra Azərbaycan tərəfinə qaytarılıb.

Fərman Mehdiyev ifadəsində 2000-ci il oktyabrın 15-də dumanlı hava şəraitində Füzuli rayonunun Əbdürəhmənli kəndində Ermənistən silahlı qüvvələrinin hərbçiləri tərəfindən isir götürüldüyü bildirib. 2001-ci il yanvarın 14-də əsirlikdən azad olunub.

Sahidə Ələkbərova ifadəsində Xocalı şəhərində anadan olduğu, 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecəyədək orada yaşadığını bildirib. Səyqrımı zamanı Qaraçaya adlandırılardıqda gəldi. Əsirlikdən 1993-cü ilin may ayında 15 yaşlı qardaşı Müşfiq 5 gülən deyib. Atası Nadir Əliyev, anası Nüşəbə Əliyeva və 11 yaşlı qardaşı Tural Əliyev avtomobile yaralı vəziyyətə yandırılaraq qotla yetiriliblər, onların meyitləri inidiyədək tapılmayıb.

Rəsəd Quluyev ifadəsində 44 günlük məhərbi zamanı - 2020-ci il oktyabrın 16-də Ermənistən silahlı qüvvələrinin Bəyazid rayonunda atəş mərmi döyülib. Həzirdə ikinci qrup olıdır.

Fuzuli Məmmədov ifadəsində 44 günlük məhərbi zamanı - 2020-ci il oktyabrın 15-də vəfat etmiş xalası - Tərtərə qəbiristanlığında dəfn edərək Ermənistən silahlı qüvvələrinin artilleriya atışı nəticəsində əsirətənək olub.

İltizam Abışov ifadəsində soyqrımı zamanı Xocalıdan mövcud olan 5 nəfər olub. Hadiso zamanı 15 yaşlı Y.İbrahimova, atası, anası, qardaşları yaralanıb. Özüño 8, 14 yaşlı qardaşı Müşfiq 5 gülən deyib. Atası Nadir Əliyev, anası Nüşəbə Əliyeva və 11 yaşlı qardaşı Tural Əliyev avtomobile yaralı vəziyyətə yandırılaraq qotla yetiriliblər, onların meyitləri inidiyədək tapılmayıb.

Əliyev Ələkbərova ifadəsində 1993-cü ilin may ayında 15 yaşlı Y.İbrahimova Heyvali kəndindən əsirlikdən 1994-cü ilin may ayında 15 yaşlı Y.İbrahimova, atası, anası, qardaşları yaralanıb. Özüño 8, 14 yaşlı qardaşı Müşfiq 5 gülən deyib. Atası Nadir Əliyev, anası Nüşəbə Əliyeva və 11 yaşlı qardaşı Tural Əliyev avtomobile yaralı vəziyyətə yandırılaraq qotla yetiriliblər, onların meyitləri inidiyədək tapılmayıb.

İltizam Abışov ifadəsində soyqrımı zamanı Xocalıdan mövcud olan 5 nəfər olub. Hadiso zamanı 15 yaşlı Y.İbrahimova Heyvali kəndindən əsirlikdən 1994-cü ilin may ayında 15 yaşlı Y.İbrahimova, atası, anası, qardaşları yaralanıb. Özüño 8, 14 yaşlı qardaşı Müşfiq 5 gülən deyib. Atası Nadir Əliyev, anası Nüşəbə Əliyeva və 11 yaşlı qardaşı Tural Əliyev avtomobile yaralı vəziyyətə yandırılaraq qotla yetiriliblər, onların meyitləri inidiyədək tapılmayıb.

İltizam Abışov ifadəsində soyqrımı zamanı Xocalıdan mövcud olan 5 nəfər olub. Hadiso zamanı 15 yaşlı Y.İbrahimova Heyvali kəndindən əsirlikdən 1994-cü ilin may ayında 15 yaşlı Y.İbrahimova, atası, anası, qardaşları yaralanıb. Özüño 8, 14 yaşlı qardaşı Müşfiq 5 gülən deyib. Atası Nadir Əliyev, anası Nüşəbə Əliyeva və 11 yaşlı qardaşı Tural Əliyev avtomobile yaralı vəziyyətə yandırılaraq qotla yetiriliblər, onların meyitləri inidiyədək tapılmayıb.

İltizam Abışov ifadəsində soyqrımı zamanı Xocalıdan mövcud olan 5 nəfər olub. Hadiso zamanı 15 yaşlı Y.İbrahimova Heyvali kəndindən əsirlikdən 1994-cü ilin may ayında 15 yaşlı Y.İbrahimova, atası, anası, qardaşları yaralanıb. Özüño 8, 14 yaşlı qardaşı Müşfiq 5 gülən deyib. Atası Nadir Əliyev, anası Nüşəbə Əliyeva və 11 yaşlı qardaşı Tural Əliyev avtomobile yaralı vəziyyətə yandırılaraq qotla yetiriliblər, onların meyitləri inidiyədək tapılmayıb.

İltizam Abışov ifadəsində soyqrımı zamanı Xocalıdan mövcud olan 5 nəfər olub. Hadiso zamanı 15 yaşlı Y.İbrahimova Heyvali kəndindən əsirlikdən 1994-cü ilin may ayında 15 yaşlı Y.İbrahimova, atası, anası, qardaşları yaralanıb. Özüño 8, 14 yaşlı qardaşı Müşfiq 5 gülən deyib. Atası Nadir Əliyev, anası Nüşəbə Əliyeva və 11 yaşlı qardaşı Tural Əliyev avtomobile yaralı vəziyyətə yandırılaraq qotla yetiriliblər, onların meyitləri inidiyədək tapılmayıb.

İltizam Abışov ifadəsində soyqrımı zamanı Xocalıdan mövcud olan 5 nəfər olub. Hadiso zamanı 15 yaşlı Y.İbrahimova Heyvali kəndindən əsirlikdən 1994-cü ilin may ayında 15 yaşlı Y.İbrahimova, atası, anası, qardaşları yaralanıb. Özüño 8, 14 yaşlı qardaşı Müşfiq 5 gülən deyib. Atası Nadir Əliyev, anası Nüşəbə Əliyeva və 11 yaşlı qardaşı Tural Əliyev avtomobile yaralı vəziyyətə yandırılaraq qotla yetiriliblər, onların meyitləri inidiyədək tapılmayıb.

İltizam Abışov ifadəsində soyqrımı zamanı Xocalıdan mövcud olan 5 nəfər olub. Hadiso zamanı 15 yaşlı Y.İbrahimova Heyvali kəndindən əsirlikdən 1994-cü ilin may ayında 15 yaşlı Y.İbrahimova, atası, anası, qardaşları yaralanıb. Özüño 8, 14 yaşlı qardaşı Müşfiq 5 gülən deyib. Atası Nadir Əliyev, anası Nüşəbə Əliyeva və 11 yaşlı qardaşı Tural Əliyev avtomobile yaralı vəziyyətə yandırılaraq qotla yetiriliblər, onların meyitləri inidiyədək tapılmayıb.

İltizam Abışov ifadəsində soyqrımı zamanı Xocalıdan mövcud olan 5 nəfər olub. Hadiso zamanı 15 yaşlı Y.İbrahimova Heyvali kəndindən əsirlikdən 1994-cü ilin may ayında 15 yaşlı Y.İbrahimova, atası, anası, qardaşları yaralanıb. Özüño 8, 14 yaşlı qardaşı Müşfiq 5 gülən deyib. Atası Nadir Əliyev, anası Nüşəbə Əliyeva və 11 yaşlı qardaşı Tural Əliyev avtomobile yaralı vəziyyətə yandırılaraq qotla yetiriliblər, onların meyitləri inidiyədək tapılmayıb.

İltizam Abışov ifadəsində soyqrımı zamanı Xocalıdan mövcud olan 5 nəfər olub. Hadiso zamanı 15 yaşlı Y.İbrahimova Heyvali kəndindən əsirlikdən 1994-cü ilin may ayında 15 yaşlı Y.İbrahimova, atası, anası, qardaşları yaralanıb. Özüño 8, 14 yaşlı qardaşı Müşfiq 5 gülən deyib. Atası Nadir Əliyev, anası Nüşəbə Əliyeva və 11 yaşlı qardaşı Tural Əliyev avtomobile yaralı vəziyyətə yandırılaraq qotla yetiriliblər, onların meyitləri inidiyədək tapılmayıb.

